

309146

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మే నెల 9 వ తేది బుధవారము } No. 33
సంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర శ్రావణ మాస బహుళ ద్వితియ ౨. } సంచిక 33

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

సల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కఠిన్వనం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయుచుంటున్నవలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రూ 2-0-0
" అర్ధసంవత్సర "	" 0-8-0
" అర్ధసంవత్సర "	" 0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

తామర తైలము.

పండ్లపాడి.

మోహినీ తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిప్లో 6, తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

మీ కవసరమయినచో

ఆంధ్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులు గురించియు, ఆక్రమ, ఇనువానములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతిసందర్భముల సలహా నాలోచింపవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరుమోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తలాలపెట్టె నెం 55కి రు,

389

మదరాసు.

(వై కామ్రాజ్ గోం నవ్వుడు ఈ పత్రిక పేరు కూడ నిదహరింప గోరుచున్నారు.)

A Magic Cure for Scorpion Sting.

సర్పవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్క్)

586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇనాం.

ఇది ప్రతి పటులమునం దుండ వలసిన ఔషధము. అండ్ల, యూనానీ, దేశీయవైద్యులచే పొగడ్డ గాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములను మందు గుణముమాటు, లేకునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ చేటు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇనాం. వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 వెంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, పాకారుపేటపాస్టు, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము

సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు

జూపబడినది. అందరు జరివి తీరవలయును.

వెల 0-4-0

పోస్టేజీ చేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

1 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము.

తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యము లను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణినర్పుల నారాయణ శాస్త్రిలవారితోను శ్రీమాన్ తల్లి దేవరాజ శుభి గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై నూ ఆనందముద్రాలయ మున అచ్చొత్తించి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలికో వైండు చేయబడియున్నది. వెల 2-8-0.

శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు. రాగతాలము లతో చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వామిల వారి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది. కాలికోవైండు 0-8-0. తలాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకం.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,

(285)

ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆశోక్కును శాశ్వతశుభమునందుట స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను ఆనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆశోక్కుచారమున కలంకజేసి తీరసౌఖ్యమున దృఢగ్రామమున ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చించు ను. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించినవెదము. వెంటనే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరంభగ్రామ జంపధాలయం 156, బ్రాహ్మీ, మదరాసు.

అష్టమశైవ మహాసభ.

రాజాపు శైవ మహాసభ సరసాపురము తాలూకా మినిమించినపాడు అగ్రహారమునందు అయ్యగారి వీరేశలింగముగారు జరుపుట కాహ్వానము చేసిరి. సభ వైభావ్య బహుళ న్యూదశి, త్రయోదశి, చతుర్థీలకు సరియైన మేయి 18, 19, 20 వ తేదీలందు జరుగునట్లు లేర్పాటులు చేయబడినవి. మాహేశ్వరు లందరును సభకు దయచేసి సభను జయప్రదముగ జరుపప్రార్థితులు.

నిదదవోయి వై అష్టమను కర్తవ్యము దిగి పాలకొల్లు కాలవమీద గల మారుచేరు మీదుగ మినిమించినపాడునకు న్యూదు.

బళ్ళారి సరసవిద్యోగిని సభ 764

ఈ సభవారు

ఈ దినము నాయంకాలము 5½ గంటలకు

నల్ల (చిత్రనల్లయము)

అను నాలకమును

విక్టోరియాపబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు.

ధర్మతెప్పటివలెనే.

రావుబహదూరు } బి. మాధవరావు,
సి. హెచ్. గాడ్ }
ప్రెసిడెంటు. } జనరల్ మేనేజర్.

ప్రాధనరు రామమూరి నాయడు గారి ప్రోగ్రాము.

దినములు.

గుంటూరు	8-5-17 to 10-5-17	3	"
తెనాలి	11-5-17 ,, 18-5-17	8	"
ఏలూరు	14-5-17 ,, 17-5-17	4	"
రాజమండ్రి	18-5-17 ,, 21-5-17	4	"
కంటపాడు	20-5-17 ,, 22-5-17	3	"
తణుకు	24-5-17 ,, 26-5-17	3	"
అత్తిలి	28-5-17	1	"
ఆకుపేట	30-5-17 ,, 31-5-17	2	"
భీమవరం	2-6-17 ,, 8-6-17	2	"
సరసాపురం	5-6-17 ,, 7-6-17	3	"

తేకుమానులు అమ్మకపు నోటీసు.

అరచేతిలో విక్రయము. ధన మార్జించుటకు రాజమార్గము. త్వరితము.

సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసులో గోదావరిజిల్లా సరిహద్దు గల శ్రీ బస్తరు రాజ్యములో దులివారా డివిజనులో కువ్వకొండాపర్వతాలో శ్రీ సర్కారు వల్ల పలకలుగా తయారుచేయించబడిన తేకు మానులు వెయ్యివన్నవి. అవి పున్నపల్లెమునుండి తిరువనంతపూరు వున్న చీకుపల్లెరేవుకు 40,45 మైళ్లదూరము వున్నది. సదరు చీకుపల్లెనుండినది మీరుగా కూనవరంపర్వ గోదావరినదికి తీసికొని వెళ్లవచ్చును. సదరుమానులు 3 అడుగుల 6 అంగుళములు మొదలు 5 అడుగుల చిల్లరవరకు క్రమము గలిగి వున్నవి. కొనేవారు తప్పిలు భోగట్టవిషయమై శ్రీ బస్తరు రాజ్యము ఫారెస్టు ఆఫీసరు వార్షిక జగదల్ పురం వ్రాసి సంపాదించవలెను.

చి. డి. జ్యోషి,
ఫారెస్టు ఆఫీసరు.

(777)

సమకాలికాభిప్రాయములు

వర్తమానమందు భరతఖండములో న్యాయవాదుల పదవి చాల బౌద్ధత్యములో నున్నది. వీరు మనదేశమును పరిపాలించుచున్న నిరంకుశప్రభుత్వమువారి దయకు లోనై యుండ నవసరము లేదు. న్యాయవాదులకు దొరతనమువారి అనుగ్రహముతో గాని అగ్రహముతో గాని అవసరము లేదు. తమ ఉద్యోగసందర్భమున ప్రజలతో కలసి మెలసి న్యాయవాదులు మెలగుచుందురు. తాము సాయముచేయు కార్యములందు వారి కెట్టి స్పృహభముండదు. ఆ న్యాయము జరుగకుండ ప్రజల సౌఖ్యభివృద్ధి లరయుట వారి విద్యుక్తధర్మము జిల్లాకలెక్టరు ఎట్లాడించిన అట్లు భూస్వాములూచుచున్నారు. వర్తకులసంగతి చెప్పనవసరములేదు. కాని న్యాయవాదు లట్లు కాదు. వారిని నిందించుట కేవలము పొరబాటు మీరు దేశోద్ధారకులు; ప్రజల తేజమును గోరువారు. దొరతనమువారికి వీరిపట్ల అనుగ్రహ ముండుటకు వీలులేదు. వీరికి కారణములు చెందుగలవు. దొరతనమువారి ప్రాపేదియు వీరికవసరములేదు. దొరతనమువారి లోటుబాటులను నివృత్తి పాతముగ వెల్లడిచేయుదురు. ఇంగుచేతనే వీరినిదొరతనమువారు వరింపనక్కరముతో జూచి తమపక్షమున జేర్చుకొనవలయును. వీరు స్పృహభమున కన్నకు పాటుపడువారు గారు. ఇంత స్వల్ప సంఖ్యాజనులను మన మంత్రులుగాను, పార్లమెంటు మెంబరులుగాను నెట్లు నియమింపగలమని మన అధికార వర్గమువా రనుచున్నారు. అట్లయినచో ఈ దేశము నేలమన్న దొరలమాత్రము స్వల్పసంఖ్యవాచే కాదా? మన విద్యార్థికులు మన హక్కులను కాపాడుట కసమర్థులని అందురు. అట్లయినచో విదేశీయులు మాత్రము మన ప్రతినిధు లెట్లుగుదురు? విదేశీయులలో చాలమంది మనదేశ భాష నెరుంగని కారణముచే మన దేశమునకేది వాంఛితమో అట్టిది వాంఛియగు నో కాదో గూడ తెలిసికొన జాలరు. ఎవరో కొంతమంది పిల్లలు సర్వీసు ఉద్యోగస్థులకు మనభాష వాతావరణ స్థితిని పంటలను గురించి ప్రశ్నించుటకు తెలిసినంత మాత్రాన దేశ మంజేమి జరుగుచున్నదో ప్రజల వాంఛ లేమియో గ్రహించుటకుకూడ భూమిజ్ఞానముకలదని నుడువుట కేవలము బుద్ధిమాం ద్యము. వారిలో చాలమంది మన దేశభాషను నెరుగుదు మనుకొందురు. మనము వాడుకొనుభాష వారికి సుతుల్యము బోధపడదు. ఎదుటివారిభాషముల గ్రహించుకొని వీరికి గలదని మన మూహించినయెడల వీరికి పాలనాశక్తి గలదని మన మనుకొనవలెను. అంతియే గాని యథార్థముగ మనము పరిశీలించినచో వీరికి గల ఆధికతయెద్దియో మనకు గోచర మగుటలేదు. మన పాలకులు మనకంటె సామర్థ్యులుకారు. మనమును వారితో సమానముగ కార్యభారము నిర్వహింప గలము. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులను కొండంత జేసి క్లాఫించుచున్నారు. వారు మనకంటె ఆధికత గలవారని తలచుట కేవలము అహంభావము. ఏవిషయము దయినను కొంచెము పరిజ్ఞానము లేనిదే ఇండియా దేశమును వీరు పాలింపజాలరు. కానీ వీరికెట్టి అనుభవజ్ఞానము లేకపోయినను ఏవనిని నిర్వహించుట కయినను భువంధరులని అంగ్రేయుల యభిప్రాయము. ఏ విధమైన పరిజ్ఞానము లేకుండ గ నే సరియైన అధ్యయనములేక వీరు వ్యవసాయశాస్త్రాధికారులు గను విద్యాశాస్త్రాధికారులుగను కార్యభారముల నిర్వహింప బూనుట విపరీతము కాదా? ఎంత బుద్ధిమంతులైనను, ఎట్టి ప్రతిభ గలవారైనను ప్రపంచమందున్న అన్ని కార్యములకును పనికిరారు. అట్లులుగారు.

ఒకవిధమున లేకుండగ దొరతనము వారికి తగినంత సామర్థ్య లేదని వినుచున్నారము. ఇట్టి మొరలను యుద్ధమునకు పూర్వము కూడ విని యుంటిమి. ఇది వాస్తవమైనచో వీరి పరిపాలనలన సాగ్ధికమేది? చేయవలసిన కార్యముల నెఱవేరినచో వీరు ఎట్లు జయప్రదముగ భరతఖండమును నేలమంటిమని చెప్పగలరు? భరతఖండము దౌర్భాగ్యస్థితియందున్న సంగతి ఎల్లరకును విదితమే. రోగ నివారణలైన తగినంత ద్రవ్యములేదు. వ్యవసాయములకును, విద్యకును కూడ సామర్థ్య చాలుటలేదు. వీనినిగురించి ఇచట సంప్రదించ దలచుకొనలేదు. ఇట్టి స్థితియందు దేశరక్షణము నిమిత్తము మన మీద క్రొత్త భారములను విధించినపుడు మాకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మియవలయునని కోరుట తిప్పా? మాపై క్రొత్తపన్నుల విధించినచో మాకు కూడ రాజ్యపరిపాలనయందు ఎక్కువ హక్కులను ప్రసాదింప వలయు ననుట ధర్మము. అపూర్వబహుప్రతిక.

హైందవుల రాజభక్తి; ప్రతిఫలము-

హైందవ పటాలములు

హైందవులుయుద్ధరంగమున జూపిన ధైర్యసాహసకృత్యముల నేకమారుల నేక యాంగ్ల ఇండియను ప్రతికలచే గొనియాడబడుచున్నవి. తూర్పుఆఫ్రికా మెసపటామియా రణరంగములలోని జయము విశేష భాగము హిందువులవలన గలిగినదిగనె ఎన్నవలయును. యుద్ధారంభమున హైందవనైర్యములే ప్రాప్తు సుద్ధ రించిన వనుమాట మరువదగదు. హిందూదేశము గావించిన ఈ నైర్య సహాయమును యుద్ధానంతరము హిందూదేశ సంబంధపు టాలోచనల తీర్మానించుకాలమున శ్రీగుగ్గ జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును. హిందూదేశము మహాసంకటసమయమున తన పూర్వసాంప్రదాయముల ప్రకారము నిజమునకు నిలచినది. ఇది గ్లాండుదేశము న్యాయముకొఱకు దబ్బరలాడుచున్నదను నుద్దేశ్యముతోడనేగాక తమ కత్తిలతక్రేయస్సును గలిగించిన యింగ్లాండుదేశము విపత్తు నొందుకాలమునదానివిదనాడి యన్యథా మెలంగుట పాడిగా దని హిందూదేశ మీమహాసంగ్రామ వహ్ని బొచ్చింది. ఈ గంభీరదేశమును బాగుగ గ్రహింపనేరకుండినను, యుద్ధానంతరము, దేశమునం దంతట ప్రజ్వరిల్లు జాతీయవాంఛల దృష్టికరముగ నీయకున్నను హిందూదేశము మహాదాశాభంగ మొందిన దగును. —తీడరుప్రతిక.

ప్రజాసామర్థ్య తృణీకరణము

వికసీరు మహారాజుగారి నుడువుల నేలనో యనేక అంగ్ల ఇండియను ప్రతికలు ప్రశంసించుచున్నవి. ఏలననిమాడ "హిందూదేశము స్వపరిపాలన కింతవేగ ముగ్గుముకాద"ని చరువుకొనిన రాజులలో మొకడైన పత్తెను గదాయని వారి సంతోషము. ఏ సందర్భమున నేల నుపయోగింపబడెనో విచారింపకయే రైతుగారిచ్చిన తాత్పర్యమును బట్టి యిష్టానుసార మభిప్రాయముల నొనగుట మహాప్రమాదము. ... తమ యున్నతాసనముల గూర్చుండి మొదట మ్యూన్సిపలబోర్డు లోకలు బోర్డు యూనివర్సిటీ మొదలగు వానిలో మీ సామర్థ్యమును గనబరుపుడు; పిమ్మట మీకు స్వపరిపాలన మొనగడ మని పలుకుట విమర్శకులకు చాల సుకరముగ నున్నది. కాని యథార్థపు సంగతులను గ్రహించిజూడుడు. మ్యూన్సిపల బోర్డులనుగాని, లోకలు బోర్డులనుగాని మన కధికార మీయబడినదా? క్రిందటి సంవత్సరము మరకును సంయుక్త రాష్ట్రములలో మ్యూన్సిపాల్టీలను జిల్లా మేజిస్ట్రేటులే పరిపాలించిరి. అనధికారులు జిల్లాబోర్డుల కధ్యక్షులుగ నున్నపుడు వారు నుంచి విజయమును పొందియున్నారు. ఇక జిల్లాబోర్డులన్నో జిల్లా యధికారులే వాటి కధ్యక్షులుగనున్నారు. తక్కిన సభ్యులు వారి చేతులలోని కిల్లపిమ్మట. విశ్వవిద్యాలయములన్న మూడువంతుల ముప్పాతిక వాని సహాయాధ్యక్షులు యూరోపియనులుగ నున్నారు... కొలదిమంది సభ్యులు తప్ప తక్కినవా రందఱును దొరతనమువారిచే నియోగింపబడినవారుగ నున్నారు వీరిలో నందఱు కాకున్న విశేష భాగము యూరోపియనులే! మ్యూన్సిపాల్టీలు, జిల్లా బోర్డులు, విశ్వవిద్యాలయములు వీనిలో హైందవులకు స్వపరిపాలన మున్నదని న్యాయముగ నెవరు పలుక గలరు? ఎంతవైనను మైసూరు గాని, అబద్ధమైనదిగాని యేదియో యొకటి హిందువుల వాంఛల త్రొక్కివెట్టుటకు దొరికిన వారికి చాలును. హైందవ రాజకీయాలకు విశేష గౌరవ సామర్థ్యము లున్నవారేవా, లేక వారికి ప్రస్తుతస్థితి యుచితానుచితిములు తెలియునా తెలియదా యను సంగతుల వలన నంతగా యుపద్రవములేదు కాని అంగ్రేయు స్వాతంత్ర్యవాదుల యెదుట హైందవరాజకీయాల నెల్లప్పుడును తూలనాడుటవలన మహా యుపద్రవము సంభవించుచున్నది... అధికారము విడువ నొల్లనపుడు ప్రజాసామర్థ్యమును తృణీకరింప బ్రయత్నించుట ఆకళ్యకము. ఇవి ఎల్లకాలములలోను, ఎల్లదేశములందును, నిరంకుశాధికారము నెక్కడెక్కడెప్పుడెప్పుడు విదళింపప్రయత్నించుట జరిగెనో ఆ యాచోట నాయాకాలములందు జరిగియుండెను. హిందూదేశమందులకు వ్యతిరేకము కాదు. —తీడరుప్రతిక.

బొంబయిలోనుండు జామ్ నగరరాజ్య ప్రజలు 8వ తేది మొకసభ యొనర్పిరి. తమ ప్రజలందరును యుద్ధబుణమునకు విరివిగ చంచాల నొసగవలసినదనియు, తాము 10 లక్షల రూపాయల యుద్ధబుణప్రతిము గొన నుంటిమనియు జామ్ సాహెబ్ సర్, రణజిత్ సింగ్ గారు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి.

చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభ

ఆహ్వాన సమాధ్యక్షక, అధ్యక్షకోపన్యాసములు

(మా ప్రత్యేక విలేఖరియొద్దనుండి)

ఆహ్వాన సమాధ్యక్షకోపన్యాసము

ఈ దినము గూడలూరునందు జరిగిన చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభయందు ఆహ్వానసమాధ్యక్షకులగు వి. శ్రీనివాసాచారి యారు బి. పి. బి. ఎల్. గారి యపన్యాసమునకు దీ క్రింది విషయములు ప్రకటితములు:—

శ్రీనివాసాచారియారు గారు ప్రారంభమున దక్షిణా రాష్ట్రము జిల్లా చారిత్రమునుగూర్చి వివరించుచు ఇట్లు నడిపిరి: క్రీ. శ. 4-వ శతాబ్దారంభమున తిరుకొయిలూరు అను పురము పల్లవవంశ రాజులకు పూర్వమున నొక చిన్న రాజ్యమునకు రాజు ధానియై యుండెను. 9, 18-వ శతాబ్దములకు ననుగుణము ఈ జిల్లా పోళరాజుల రాజ్యమున జేరియుండెను. పరాంతకుడను రాజు చివరివరములలో నున్న పటరాజస్వామి గుడియందలి చిత్తభావంబువలనను భంగుకొన్న పేయించెను. పోళరాజ్యము ఊడించిన వెనుకను గిరిగిర్లును బలవంతమై స్వతంత్ర రాజ్య మొకటి ఏర్పడెను. 14-వ శతాబ్దమునకు దీ దుర్గమును జిల్లాను విజయనగరచక్రవర్తులు పశుపతియొనరి. విజయనగర చక్రవర్తులు కొందఱు నాయకులను రాజప్రతినిధులనుగా నేర్పించి వారి కీజిల్లా నొప్పించిరి. 17-వ శతాబ్ద మధ్యమున బిజాపూరుపాదుషా ఈదుర్గముపై దండెత్తి జిల్లానుబియ్యించెను. 1677-వ సంవత్సరమునందు ఈ దుర్గము వివాదీ అసేనము క్రిందికి పోయెను. పిమ్మట ఔరంగజేబుచక్రవర్తి 7 సం.లు దుర్గమును ముట్టడించి ధ్వంసముచేసెను. 18-వ శతాబ్దారంభమునందు దేవనగిరి రాజు మహాపరాక్రమముతో దుర్గమును గాపాడి ఆర్కాటు నవాబుచేతులలో బడకుండ రక్షించెను. అనంతర కాలమునందు పాశ్చాత్యులందఱును ఈజిల్లాపైనేరకు దృష్టి నుంచి వీరియందు స్థానముల నేర్పజుచుకొనిరి. 1741- 1748 సంవత్సరములకు నడుమను ఈజిల్లా యుద్ధే ఇంగ్లీషువాటికినిపరా ములకునుయుద్ధములు జరిగెను. గిరిగిర్లును నవాబులపైయుల నుండిపరామవారిస్వాధీనమయ్యెను. పిమ్మట 10 సంవత్సరములైనవెనుక ఇంగ్లీషువారు దానిని పశుపతియొనరి. హైదరాబాద్ యాడిపోయిన వెనుక 1781 వ సంవత్సరమునందు ఆర్కాటు నవాబు కర్ణాటక దేశపు పన్నులను అన్నిటిని క్రిటిఫువారి కొనుగొనుచుండెను. క్రమముగా జిల్లా బ్రిటిషువారి పాలనము క్రింద జేరెను.

సభామంటపమునకు కొన్ని ఘంటాకుల దూరమున నే నెంటుడేరిడు కోటయును, కేవలకొండలపై పూర్వపు ఈస్టు ఇండియా కంపెనీవారి స్థానమును గలవు. ఇప్పుడు జిల్లా కలెక్టరుగారు నివసించుచున్న భవనము పూర్వము వైపు ప్రభువు వాసుధానమై యుండెను. ఇప్పుటికి రి మైల్ లోపలనున్న తిరు వహింద్రపురమునందు వైష్ణవమతాచార్యులగు వేదాంతదేశి కుడుగా రుండిరి.

పిమ్మట ఆచారీయారు గారు మహాసంగ్రామమును గూర్చి యు, జాతీయ సభావిజయమును గూర్చియు, పల్లవ సర్వీసు కమిషను రిపోర్టునుగూర్చియు నుడిపిరి.

యుద్ధానంతరము చేయబడుచున్న రాజ్యాంగసంగ్రహములను గూర్చి పలుకుచు బోసగ్లాగారి వాక్యముల ప్రకారము సామ్రాజ్యపరిపాలననునందు సముద్రాంతర ఆంగ్ల అధినివేశములను ప్రాణముననెనియు, క్రొత్త పాస్ట మెంటుసభ ఒకటి స్థాపింపబడుననియు, అందు హిందూదేశమున కట్టి ప్రాతినిధ్యముండనో చూడవలసియున్న దనియుచెప్పిరి. హిందూదేశ పరిపాలనావిషయమున ఆంగ్లదేశముతోపాటు తిరుతురు పాలం దవలయునని అధినివేశములు కోరుచున్న వీరివలన మనకు ఇప్పుడున్న ప్రభువులుగాక క్రొత్త ప్రభువులును ఏమిటకు వచ్చెదరు లయెనలు కర్తిసు అను ప్రశ్నములే ఈస్థిధాంతమును ప్రతిపాదించిరి. కాని ఈ స్థిధాంతమువైభావితీయలకు కలిగినకోపమును జూచి కర్తిసుగారే తమ ఆభిప్రాయమును మార్చుకొని క్రొత్త పాస్ట మెంటునందు అధినివేశములకు సరిగా హిందూదేశమునకును ప్రాతినిధ్యముండ నంగీకరించిన వారు చెప్పి ఇంకను ఇట్లనిరి.

“ప్రస్తుతమునాటినిచ్చి దానిని నిలుపుకొనటకున్నదేశమున బిల్లులమునుద్ధరంగమునకుధారపోయుచున్న ఇంగ్లండు, హిందూదేశమున కప్పుడప్పుడు తానిచ్చినమాటను దాటినేర్పునా? రష్యా రాజ్యాంగపరిణామము ప్రభావప్రభుత్వమునలే క్లాఫునీయ

మని నిరంతరము నడుపుచున్న లాయరు బాడ్మిగారి జేకేయలు హిందూదేశపు రాజకీయాశ సముల నణగగొట్టుచురా? లోకమున స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములకు తల్లి యడగిన ఇంగ్లండు అంతికాలములో సాధికారముగా హిందూదేశమునకు స్వతంత్ర పాలనము ననుగ్రహింపరదను. స్వతంత్రపాలనమున నేను నున్న హిందువున్నదని నూచించుటకు తక్షణము 19 నుండి కానన సభ్యు లాంగిక విజ్ఞాపనము నాచరణమునకు జేవలెను.”

అనంతర మాచారిగారు యుద్ధానంతరము ప్రకటింపబడుచున్న ఆర్థికచక్రవర్తి వలన విషయపు పేర్కొట్టుచున్న గునవి హిందూదేశమునకు అనుకూలములుగా నుండునట్లు మనము నేనుకండ్లతో చూచుచుండవలయు నని చెప్పి నిష్పక్షవాదము తొలగింపబడుటకు గూర్చి నుడివి ప్రస్తుతము ప్రతిపాస్వాతంత్ర్యమునకుభంగకరముగా నుండి ప్రతిపాధికులకు చిక్కులనేకములు గల్గించుచున్న మద్రాసాసనమును ప్రభుత్వమువారు రద్దు చేయవలె నని నూచించి వీరికొలకు భరతేశ్వరంతుయు. అత్యాసక్తితో నిరీక్షించుచున్నదని నెల విచ్చిరి. పిమ్మట వారు ఆయుధశాసనమును ప్రోక్షిణేయవలయుననియు, నేడయందు కమిషన్లు పదవులను భారతీయుల కీవలయును ననియు నుడివి అనంతరము పల్లవసర్వీసు కమిషనువారి రిపోర్టునువివరించిరి.

విద్యావిషయమునుగూర్చి వారుపేర్కొనించుచు ఇది వఱకు గోపాల కృష్ణగోష్ఠిగా రుపపాదించిన విధముననే బయ్యా సరసింహేశ్వర శర్మగారును నిష్పంధోచిత ప్రారంభ విద్యకొనుటకుపాదించగా ఆ యుపపాదనము ప్రోక్షిణేయబడెననియు, విద్యావిషయమును విశేష శ్రద్ధతో చూచుచుండు గో శంకరరావు నాయరుగారు మాడ తమ ఆధికారోచిత వక్తవమును ఇంకను మానలేకుండుట విచారకరమనియు స్పష్టత, సంస్థానములలో కొన్నిటియందు నిష్పంధోచిత ప్రారంభవిద్య జయప్రథముగా సాగుచున్నదనియు చెప్పి పంజాబు రాష్ట్రమునందు కొన్నిప్రదేశములలో నిష్పంధ విద్యకు ప్రయత్నించి చూడవలసి పంజాబు శాస్త్రి నెంటు గవర్నరుగారు చెప్పటకు భగ నూచక మని నుడిపిరి.

విశ్వవిద్యాలయోద్యమములను గూర్చి నడుపుచు అన్ని రాష్ట్రములను వేర్వేరువిశ్వవిద్యాలయముల నేర్పజుచు కొనాచుండగా మనరాజధానివారును. విశ్వవిద్యాలయముల నెందుల కెక్కువ చేసికొన కూడదని వారడిగిరి. ఆంధ్రులు కొంతజయప్రథముగ తరుకొక విశ్వవిద్యాలయము కావలెనని కాననసభలో నడిగిరి. తమిళ, మలయాళ విశ్వవిద్యాలయముల ఆంధోశసములును ప్రారంభమై వ్యాపించుచున్నవి. ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయములు లేని స్వదేశ సంస్థానములను మైసూరు ప్రభుత్వమువారి ననుకరించి తమతమ సంస్థానములందు విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించుకొందురు. ఈయద్యమమున క్రిటిఫు ఇండియా ప్రజలు ఆర్థము చేసికొనుటకు చాలకాలము పట్టును. కాని ఆయుద్యమమును గూర్చి వారుగా బోధించి వ్యాపింపజేసి ఆంధోశసమును ప్రారంభించి పట్టు దలతో సాగించుట కిదియే సమయము.

యుద్ధానంతరమున కాననసభలకు సంబంధించిన మాత్రములను గూడ విశేషముగా సంస్కరింపవలసియున్నది. మహా యోధులను అధికార సభ్యులను, వారు చేయగలిగిన కార్యుత్తేజ్వలుగా నున్నది. తమ ప్రయత్నముపట్ల ప్రభుత్వము వారంత ఆనాదరణము చూపి ప్రోక్షిణేయమున్నను, అనధికార సభ్యులు నిరుత్సాహులు కాక ఓర్పుతో తమ ప్రయత్నములను సాధించుచుండుట ప్రశంసనీయము. రాష్ట్రీయశాసనసభలలో అధికకాలం జల మెక్కువగా నున్నదనుట మాయ. వీరికింకె అధికసంఖ్యకులకు అధికాకరణ్యము ప్రభుత్వ నియోజకులు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గలరు. ప్రజానిష్ఠ చితులకు సభ్యు లుపపాదించిన తీర్మానము లన్నియు, ఇందు మూలమున ఓడిపోవుచున్నవి. లోకలు బోర్డులశాసనమును మూర్ఖనిశిపాలిటీల శాసనమును సంస్కరించుటకు యోచించుచున్నారని తెలయుచున్నది. ఇటీవల చెన్న పురిలో జరిగిన లోకలు మునిసిపలు మహాసభ స్థానిక స్వపరిపాలన విషయమున నూతనబలము నొనగినది. రిపబ్లికన్ ప్రభువు పరిపాలనా కాలమునందు స్థానిక, స్వపరిపాలన విషయమున మన మేమియు వృద్ధిబొందలేదు. లోకలు బోర్డులు మున్సిపాలిటీల ఆర్థిక కష్టములు మున్న

గునని వృద్ధి నొందింపవలసి యున్నది. ఇవి ప్రభుత్వమువారి చేతులలో నున్నంతకాలము స్వపరిపాలనము వన మనుభవింపజాలదు. లోకలుబోర్డులయందును మునిసిపాలిటీలయందును ప్రతినిధులు లేని జాతులకొలకు ప్రతినిధులకు నియమించుటకే ప్రభుత్వమువారికి నియోజనాధికార మొకబడినది. కాని ఈ యధికారమును అధికారవర్ధమువారు నేటికీ విధమున వినియోగించుచున్నారని జిల్లాబోర్డులకు అధికారాధ్యక్షులను నియమించుటకు ప్రభుత్వము వారంగీకరింపకుండుట చింతాకరము. లోకలుబోర్డుల పాలనమందయు జిల్లాబోర్డువారి చేతియందున్నది నెనుగా వారి కేయధికారమును లేదు. జిల్లాబోర్డులకును లోకలు బోర్డులకును సంబంధములేకుండ లోకలుబోర్డులకు సంప్రదాధికారము ఇచ్చిననే స్వపరిపాలనము సాధ్యమగును.

అనంతరము ఆచారీయారు గారు దక్షిణా రాష్ట్రము జిల్లా కలెక్టర్లుంటును గూర్చి కొంతదేవు నుడివి జిల్లాకు గల అనసరములనుగూర్చి తెలిపి అనంతరము జాతీయోద్యమ విషయమున హితోపదేశము చేయుచు విశేకానందస్వామివారు ఇది వఱకు చెప్పిన వాక్యములను ఇట్లు వివరించిరి:—“మేము ఆర్యులము; మీరు గ్రామీయులు మేము బ్రాహ్మణులము మీరు బ్రాహ్మణేతరులు; అని వివిధవిధముల తగవులు నెంచుకొనుచున్నంతకాలము భారతదేశపు భావిస్థితి నేర్పజుటకు గావలసి శక్తియిండును, కాకపోవచ్చును నుండియు మీరు దూరలగుదురు. స్వతంత్రులు, స్వజాతుల సహకారములు కేంద్రీకృతములైననే హిందూదేశపు భావిస్థితి బాగుపడును. మద్రాస్ ప్రాంత ప్రామాణేతర మిత్రులు పూర్వపు స్నేహముతోను పరస్పరప్రేమను కాపాడుకొని తమకంటె హిందూత్వ లోకాన్ని వారి విశ్వస్థిలోనికి దెచ్చుటకు ప్రయత్నించుచుండుగాక” కట్టకడపట తమ యువనాగ్రమును ముగించుచు ఆచారీగారి కిట్లనిరి:—ప్రజలకు విశేకానందస్వామివారి విజ్ఞప్తి నే మజల విన్నవించెదను. “నేను భారతీయుడను ప్రతి భారతీయుడును నా తోబుట్టువు. విద్యాగంధములేని భారతీయుడు, నిరక్షేపయుగు భారతీయుడు నా యాస్పదములే. భారతీయులకు బ్రాహ్మణులను మూలమును అందఱును గా అన్నదమ్ములే అని చెప్పచుండుము. భారతీయులే నాయన్నదమ్ములు, భారతీయులే నా ప్రాణము. హిందూదేశ సాభ్యమే నా సాభ్యునని ఉద్వైగ్యముతో జెప్పుము.”

అధ్యక్షకోపన్యాసము.

సభాధ్యక్షులగు బి. పి. మాధవరావు సి బి. ఇ. గారి యపన్యాసమునకుండి ఈ క్రింది ముఖ్యవిషయములు ప్రకటితములు:—

పోకోసా భండమునందు రాజకీయములకు మార్పులను చూచివచ్చెను. దియు మహాసంగ్రహ భువవాక్యములను విని నప్పటికింకయు, జేకేయ మహాసభ చేయుపని యిక లేదనియు స్వరాజ్యము త్వరలోనే లభించు ననియు నేను భ్రమపడితిని. కాని, సామ్రాజ్యయుద్ధసభాసమక్షమునకు, తక్కిన సంఘ సభల సందర్భమునకు, సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సంఘము వారి కొనుగబడిన విందులయమునకు, చేంబల్లెగు గారును, బిక నీరు మహారాజా వారును జేపిన వాక్యములను జూచినప్పటికి నావనను కొంచెము మెరుగియ: జొచ్చిరని. ఇప్పుట్టువ మన నిశ్చితిగూర్చియు మన యవగములను గూర్చియు నిశ్చయముగా నిశ్చయించక పోయియున్న పనునకు నేక కర్నూరిరములు విదేశీయనిరంకుశాధికారముక్రింద నుండవలసినవచ్చునని తోచుచున్నది.

ఇప్పు డీ మహాసంగ్రామమునకున హైందవులకును ఆంగ్లప్రజాసామ్రాజ్యమునకును సంబంధ మెక్కువ యైనది. హైందవాంశ్యము లెరువునకు గత్తిగట్టి యుద్ధభూమిని సామ్రాజ్యమునకొప్పును సాగుచున్నాడు. అందుచే బ్రతిహేదవులను హైందవులందెనియు, కార్యనిధి యనియు, సానుభూతి సంపన్నులందెనియు వైకృతకృత్వము దెనియు నాంగ్లేయులకు తెల్లనుయ్యెను. నిరంకుశాధికారం కవలవాక్యములు హిందువులకు భాంధములగా జేసి ఆంగ్లేయులయెదుట జెట్టినవి. ఇప్పుడట్టి కట్టుకల నమ్ముట కనకాశమే లేదు. ఇట్టి సందర్భములలో ప్రజాప్రభుత్వము లకు బాగును బాడ్మికాలప్రభుత్వమునాకు నుడిమా జేకేయమునకు సంప్రదాస్వరాజ్యపలము నొసంగుటల వాస్తవము జేయవలసియున్నది.

అందుచే మనము మనప్రయత్నములన్నిటిని, ఈ నిరంకుశాధికారమును ఎప్పుటికిని ఖండించుటయందును నిజమైనప్రజా ప్రతినిధిప్రభుత్వమును సంపాదించుట యందును, కేంద్రీకరింపవలెను.

ఇప్పుడు హిందూదేశమంతయు కొందరు నిరంకుశాధి కారుల చేతిక్రింద నున్నది. ఇండియా కార్యదర్శిగారును వారి సభయును మనల నేలుచున్నారు. కాని ఆసభాసభ్యులంద రును నిరంకుశాధికారమునందు సానుభూతి గలవారే. ఈ నిరంకుశాధికారమువారు హిందూదేశమున కనుకూలముగు దానిని చేసిని ఆమోదింపరు. ఈ నిరంకుశాధి కారులు తమ విధ్వంసకర్మమును చక్కగా నిర్వహించుచు, హిందూదేశ పరి పాలనమును హిందూదేశయులకే ఒప్పజెప్పి స్వపరిపాలనమును హిందూదేశమునకు ప్రకాశించు నుద్దేశముతో తమ కార్యములను ప్రయత్నించుచుండినయెడల, హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యమున చ్చియుండును. మెగపాటేమియాలోని హైందవ నైనికులు లిక్ నీరు మహారాజునంటి హైందవదోష్టగులచేతనే నడుపబడి వజ్రకే చచ్చియుండును. కాని, యీ నిరంకుశాధి కారుల నిర్లక్ష్య భావములనను వారి నిరంకుశమును వారు చేయకపోవుటవలనను హిందూదేశము యుద్ధములో నెంత యుత్సాహముతోఁ బని చేయవలయునని యుద్విష్టారుచున్నను, వీలులేక పోయినది.

హిందూల పితూరి యైనవరువార, దేశపరిపాలనమును కంపెనీవారి చేతులనుండి ఆంగ్లాతివా రెట్లు తీసికొనినో అట్లే ఇప్పుడుకూడ హిందూసామ్రాజ్యమును ఈ నిరంకుశ ప్రభువులనుండి దేశభ్రంశ చేతులలోనికి మార్చవలెను. ఈ సమస్య నెట్లు పరిష్కరింపవలెనో యనునది ఆంగ్ల పార్లమెంటు సభవారు విచారించవలసినది కాని యెట్టి సంస్కరణములను చేయజూచినను ఇప్పుటి దేశపాలనాపద్ధతులను పూర్తిగా మార్చి స్వపరిపాలనమును తక్షణము దయచేయవలెను. భాషా ప్రముక్తముగా రాష్ట్రముల విభజింపవలెను. కార్యనిర్వాహకసభవారికిఁ జింతయధికవ్యయము చేయకూడదు. ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక వ్యయవారి చర్య ప్రజాభిప్రాయమునకు లోబడియుండవలెను. స్వదేశసంస్థానముల విషయమై యంత కష్టము లేదు. చుట్టుప్రక్కల నున్న రాష్ట్రములు ప్రజాపాలనమును బూనుకొనినతోడనే స్వదేశసంస్థానములు తప్పక ప్రజానియమిత ప్రభుత్వముక్రిందికి మార్చబడును.

మొనూరు రాజ్యమును జూచును. స్వదేశపరిపాలనము ను పునరుద్ధరించిన మొదటితీర్మానమున దివాను, రంగారావులు గారు మొనూరు ప్రజాప్రతినిధిసభను స్థాపించిరి. కొంత కాలములోనే యందు ప్రజలవలన నెన్నుకొనబడిన సభ్యులు చేర్చుకొనబడిరి. సభలో చర్చలన్నియు దేశభావలోనే జరుపబడుచుండును. మొన్న మొన్ననే కాసన నిర్మాణసభ యొక్కటి నిర్మింపబడినది. అందు జరిగినచర్యలు ప్రజాసామాన్య మునకు వార్తాపత్రికలద్వారా తెల్లము చేయబడుచుండును.

తిరువాన్కూరు ప్రజాప్రతినిధి సభ ఇంతకంటె వినోక రేట్లు ఘనమైనది. జాతీయతాదీధేయ లీసభయందు లక్షింప బడవు. బ్రాహ్మణులు, నాయకులు, మేతానులు, ఇతరులు మొదలగు జాతులవా రందరు, తమ తమ ధేదముల మఱచి సోదరభావముతో నిందు బని చేయుచున్నారు.

జాతిధేదములవలన యిబ్బందులు రంజితుసింగు కాల మునుండియు నున్నవి. మహారాష్ట్ర కాలములోకూడ నివి లేకపోలేదు. ఇట్టి జాతి మతవిధేదములే బ్రిటిషు ఇండియా యొక్క అభివృద్ధికి కొంచెమాటకములుగా నున్నవి. కాని పరిపాలనలందరినీ స్వధీన కాసరాని మెగపాటేమియా యుద్ధ భూమిని చూచినవారు చెప్పియున్నారు. ఇప్పుడు కూడ, నందు క్రాష్ట్రములలో పోలీసు ఉద్యోగులును బ్రాహ్మణులను, కైపులకును నియంతుడనగు, ఇకపెట్టరు జనము గారు కానింది. గుణప్రధానముకాక కుల ప్రధానముగా నిట్టి జ్యోతిషులకు కట్టించుటచే హిందూదేశమున జాతివిషయ కములగు చిక్కలనేకముగా కలుగుచున్నవి. హిందువుల కుమ మహమ్మదీయులకును మనస్సు లిట్లే కలిగి గ్రామముల లోనికి గూడ వ్యాపించినవి కాని కాలకేశమున కట్టి చిక్కలు పోయి యీలెండు జాతులునుపరస్పర సోదరభావముతోఁ బని చేయుట మిగుల సంతోషదాయకము.

స్వపరిపాలనకు ప్రజలు లేగియున్నారా యను విషయము విచారించుటకు, ప్రాతినిధ్యసభలో గాని కాసన సభలో గాని సభ్యులనును ఆంగ్లేయభాషజ్ఞులను సభ్యులకర్మ మాయనెడి సభ్యుల అనేకులకు గలుగుచున్నది. ఆంగ్లేయ భాష యెఱుంగుకొన్న సభ్యులవలన దేశభాషలోనే విషయ చర్చలు జరుగుటవలన కాసనకార్యమున కేవిధముగాను చిక్కల కలుగుదు. నేను బరోడాసంస్థానపు కాసనసభ కధ్యక్షత వహించినప్పుడు ఈ విషయమే తట్టినది. కాసనసభ్యులందఱు ను గుజరాతిభాషలో చర్చలు సలిపిరి. ప్రజానివృత్తులగురు వాఁడో ననేకులకు ఆంగ్లేయ భాష రాకపోయినను వారు

కాసనసభయందు ఘన కార్యముల ను చేయుచుండిరి. బ్రిటిషు హిందూదేశమందలి మన స్థితిగతులు ప్రకృతి విరుద్ధములు; పరిపాలనాధ్యయ దేశమును భాషాసారముగ విభజింపకపోవుటయు ప్రజాభిప్రాయ ప్రకారము ప్రభుత్వకార్యము జరగకపోవుటయు ఈ యస్వాభావిక స్థితిగతులను మూలకారణములు. దేశభాషలందు కోర్టులందు సభలందు చర్చలు విచారణలు జరుగవలెను.

తిరువాత్ వారు జిల్లా సభలనుగూర్చి వివరించుచు మాండలిక ప్రజలు సంవత్సరము సంవత్సరము ధన కష్టము నకు కాలహరణమునకు పాకర్యాభావమునకు సహించి ప్రజా తేజమును నిమిత్తము పాలు పడుటకై సమాజేశుగుట రాజకీయ చైతన్యాభివృద్ధికి సూచకముగా నున్నదని నుడిపిరి. ఈ సభలు జాతీయోత్సవములుగ పరిగణింపబడుచు ఒక యేటి కన్న నొకయే డెక్కువ చక్కగా జరుగుచున్నవి.

దేశీయచూపసభ స్థిరపడినది. వివిధజాతిగుతముల ప్రతి నిధులు హిందూదేశపు వివిధభాగములనుండియు వచ్చి యేకీభ వింది పనిచేయుట చూడ, ప్రధానమైన జాతీయసభ్యులు సురుద్ధింపబడవలసి వచ్చినపుడు ప్రజలంతటి సువిధానశక్తిని చూపుచున్నదియు స్పష్టమగును. హైందవప్రజలకు సుస్థిర రాజకీయ వ్యక్తిత్వమును కలిగించినది బ్రిటిషు పరిపాలనమే. జాతిమతాద్యనేక ధేదములు గల ప్రజలకు వికల్పజాతీయ తాస్మహను కలిగించినదియు బ్రిటిషు పరిపాలనమే. ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వ రహస్యము ను కనుపెట్టిన మహా త్యులు బ్రిటిషువారే. ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వ మనగా ప్రజలు తమ పరిపాలనమును తామే (ప్రతినిధుల మూలమున) నిర్వహించుట. ఈ పరిపాలనా విధానమును హిందూదేశమున నెలకొల్పుటయే యాంగ్లేయుల ముఖ్యోద్దేశ్యము. హిందూదేశము వంటి నాగరక దేశమును కార్యతముగా నిరంకుశాధికారము క్రింద నుంచుట యసహజము. హిందూదేశము లీ కేవలవ్యయము భరించి రి జేలమైల్ల దూరమునుండి పరిపాలనలను దిగుమతి చేసికొనవలసి యున్నది; ఈ దేశమున వారు పనిచేసిన వెనుక వారిని వారి దేశములో యావజ్జీవము పోషించుట కగు వ్యయ మును కూడ భరింపవలసి యున్నది. ఆంగ్లే కలహములనుండి స్వదేశమును సంరక్షించెడి యధికారము కూడ ప్రజల కియ్యంబడలేదు. ప్రజలు నిరాయుధులై యున్నారు.

ఇందుమూలమున నెక్కువచిక్కలు బయలుపడుచున్నవి. బ్రిటిషువారు తక్కువైన నెవరైనను, ఇట్టి స్థితియందు దసహాయములై యందురునుటకు సందియములేదు. మన చేతి పనులను, వ్యవసాయమును ముఖ్యముగా వృద్ధి నొందింపవలెను. దొరతనమువారు పారిశ్రామిక పంచాయితీదారులను నియమించి నారు కాని, ఆర్థికవృద్ధి విమర్శించుటకు వారి కధికార మియ్యలేదు. ఈదేశమునకు ముఖ్యమగు క్యవసాయము స్థితులను దొరతనమువారు నిలియియల చేతులలోఁ బెట్టిరి. రయ త్వారీ భూములస్వామ్యము మిగుల సస్థిరముగా నున్నది. తమ భూములపన్నును నిష్టయించుటలో దైతుల కెంత మాత్రమును అవకాశములేదు. సివిలియను లీ విషయమున నిరంకుశాధికారములై యున్నారు.

55 థామసు మన్రో గారు చెప్పి పురి గవర్నరుగానున్న పుష్కు చెప్పివాక్యములలో నీయమన్యాసమును ముగించెదను. "దేశజనులు తమంతటతాము పరిపాలించుకొనకర్తల వారగు నంతవరకు, మనము ఇండియా దేశమును వదలక, దానిశ్రేయస్సుకొరకు పోటుపడవలెను. అట్టి సమయము వచ్చినప్పుడు ఆంగ్లాధికారము నాదేశమునుండి తొలగించుట యిరుదేశములకును మంచిది. పరియు, మనము మంచి మార్గములను, తగినపద్ధతులను, ఆలంబించినయెడల, హిందూదేశజనులు స్వరాజ్యమునకును, స్వరక్షణమునకును తప్పక సన్నద్ధులగుదురు" హైందవాంగ్లాదేశము లిప్పుడు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున పరస్పర సన్నిహితములుగాఁ జేర్చబడు సవకాశము వచ్చినది. ఇప్పుడు మన శక్తి సామర్థ్యములు బయల్పడినవి. ఇక స్వపరి పాలనమును మన కిచ్చి ఆంగ్లేపరిపాలనమును తొలగించుటయే చేయదగినది.

హిందూదేశమునకు అచ్చుకాల మాసన్నమైనదని 7 వ తేదీని వచ్చిన లంఠివారలవలన స్పష్టమగుచున్నది. అప్పటి "లండను టైముస్" పత్రిక హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మును లేకుండే ప్రకటింపవలెననియు, హిందూదేశ విషయ మున బ్రిటిషువారిచ్యయ యెట్టిదో బహిరంగముగా చెప్పవల యుననియు లొండరచేయుట కారంభించినది. అధికారకర్మము వా రీవర్యులు అట్లే వెళకపడవేసియుండక సత్సభ్యులుగా ఆచ రణమున బ్రేటుదురుగాక!

కలకత్తా హోక్తులలో వివోదము.

నార్తనుగారి వాక్పత్రాపము.

కలకత్తా ఉన్నతస్వామ్యస్థానమందు బోగ్రావారసత్వ పు దావా విచారణ సందర్భమున సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు నార్తనుగారికిని, ఆడ్వోకేటు జనరలు మిత్తరుగారికిని జరిగిన ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు వినుటకు కడువివోదముగా నుండును.

న్యాయమూర్తి గ్రీవుసుగారు:—నవాబుగారికి ఆంగ్ల భాషను చదువను వ్రాయును తెలియునా లేదా యని యడిగి తిరిగి నార్తనుగారిలో ప్రస్తావించెను.

నార్తనుగారు:—ఔను. నవాబుగారు తమకు ఆంగ్ల భాషజ్ఞున మినుమంటియిన లేదని నుడిపిరి. ప్రస్తుతమందు తన సాక్షి సాక్ష్య మసత్యమని నాన్నే హితదగు ఆడ్వోకేటు జనరలు గారు తెలుపుచున్నారు. అబ్దుల్ సుభాన్ గారు ఆంగ్లభాషను చదువుటకుగాని వ్రాయుటకుగాని నెరుగరని సాక్షి నుడిపినాడు. ఇప్పుడు వానికి ఆంగ్లభాషను చదువను వ్రాయును తెలియు నని చెప్పనట్లు మీరు కోరుచున్నారు.

ఆడ్వోకేటు జనరలుగారు:—సామాన్యముగ ఒకమనిషి ఆంగ్లభాషను చదువనువ్రాయును తెలియదనిచెప్పిన సందర్భము లందు సాక్షి యభిప్రాయము బాగుగ ఆంగ్లభాషలో జెప్ప లేదని గాని కేవలము భావ రాదని గాదు.

నార్తనుగారు:—ఇట్టి సమాధానమును సాక్షి ఈయదగి నది గాని వంగదేశపు ఆడ్వోకేటు జనరలు వంటివారు ఇచ్చు నది గాదు. ఈ సందర్భము సాక్షి ముఖస్థముగ రావ యును గాని ఆడ్వోకేటు జనరలుగారు నీయకూడదు.

ఆడ్వోకేటు జనరలు గారు:—న్యాయస్థానమందు నార్త ను గారిట్లు అమర్యాదగ ప్రవర్తించుటకు తగిన కారణము కావరాకున్నది

నార్తను గారు:—ఆడ్వోకేటు జనరలు గారే మర్యాద తప్పి ప్రవర్తించుటయందు నిపుణులు.

ఆడ్వోకేటు జనరలుగారు:—నార్తనుగారి విషయమై నేను గూడ అజ్ఞ చెప్పవచ్చును.

నార్తను గారు:—ఈమాటలలో స్వకపోలకల్పిత మే మయినలేదు. నేను వచించిన మాటనే తిరిగి యనుటలో కొ త్ర యేమియు లేదు.

న్యాయ గ్రీవుసుగారు:— పని కానిండు. మన విషయ పెద్ది?

నార్తనుగారు:—నాతో ప్రస్తావించు నుద్దేశమున్నచో ఆడ్వోకేటుజనరలు కోర్టువారిలో మాట్లాడవలసినదేగాని నాతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుట కంగీకరింపకు.

ఆడ్వోకేటు జనరలుగారు:—నాకోరికయుకూడ ఇట్టిదే. మీరుకూడ మీరు చెప్పిన పద్ధతి నాచరింపును. మాటిమాటికి నన్ను గురించి ఏవియో ఆక్షేపణలు చేయుచుండురు. అవి తగ వని తెలియజేయుచున్నాను.

న్యాయ గ్రీవుసుగారు:—న్యాయవాదు లేమైన ఆక్షే పణలు చేయవలసినపుడు కోర్టుద్వారా చేయవలయును.

నార్తను గారు:—ఆడ్వోకేటు జనరలుగారు స్వయముగ ఆక్షేపణ జేయవచ్చునట నేను మాత్రము కూడదట ఇట్టి అసహన మేలకో?

న్యాయ గ్రీవుసుగారు:—ఇట్టి తగవుల నేమెల్లను.

ఆడ్వోకేటు జనరలుగారు:—ఇట్టిదురవస్థకు కడు చింతి లుచున్నవాడను. కాని నేను తీరవాదినిగాను. నేను తగవులాడ మొదలు ప్రారంభింప లేదు.

నార్తను గారు:—నిశ్చయముగ ఆడ్వోకేటు జనరలు గారే ప్రారంభించిరి.

ఆడ్వోకేటు జనరలుగారు:—యమూటికి నేను ప్రారం భింపలేదు.

జేయకుట్టుకుమందు:—వృత్తికభాధ నివారణ కోక మందు కనుగొనబడెను. పొటాసియంపెర్మాంగనేటును మెత్త గా గుండచేసి కొద్దిగాపిసి, కుట్టినచోటునుంచి, దానిలో సగము ట్రాక్టారిక్కు ఆసిడ్డును రెండుమాడు నీళ్లయకలను దానిపైని పోసినచో తక్షణమే భార నివారణమగును. ట్రాక్టారికు ఆసిడుదొరకనిచో పంచదారగుండ వేయవచ్చును. దీనిని పరీక్షించి చూచితిమి. 5 నిమిషములలో భాధ పూర్తిగా నయమగునని శ్రీ విల్లిఫ్రెడరూ కుంటి ఇకపెట్టరు జి. ఎస్. రామస్వామయ్యంగ రొకపత్రికకు వ్రాసిరి.

మద్రాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు.

779

పెరంబూరు పశువుల, పొట్టేళ్ల వధ్యశాల నుండి ఎరువునై రా తీసివేయు హక్కును యీ 1917 వ సం॥ం మే నెల 15 వ తారీఖున పగలు 2 గంటలకు మద్రాసు కార్పొరేషన్ ప్రెసిడెంటు గారివలన వారి ఆఫీసులోనే పబ్లిక్ యింపుబడును.

సవాలుచేయ గోరువారు ప్రెసిడెంటు గారి వద్ద రు. 25 డిపాజిట్టు కట్టవలెను. వివరములు తెలియగోరువారు ఆరోగ్యశాఖాధికారి గారి వద్ద నుండి తెలిసికొనవచ్చును.

హెల్మడిపార్టుమెంటు } జె. సి. మొల్లోని
1917 వ సంవత్సరం }
మే నెల 8 వ తేదీ } (ప్రెసిడెంటు.)

వాతావరణ స్థితి

1917 సం॥ మే 9-వ తేదీ బుధవారము.

ప్రదేశములు.	కడలిచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.	
	తొలి	తరువాతి	మొత్తము	గ్రామము
గోపాలపురము	29.755	89.675.1	...	1.50 1.20
వాల్తేరు	29.803	86.975.0	...	0.97 1.17
కాకినాడ	29.808	86.270.8	1.65	3.14 0.84
బందరు	29.779	97.074.7	0.75	1.60 0.75
గుంటూరు	...	89.676.4	...	0.86 0.93
నల్లూరు	29.781	10.3078.3	...	0.05 0.50
చుద్రాసు	29.813	96.778.4	...	0.03 0.70
కడలూరు	29.822	94.977.7	...	0.88 0.85
నాగపట్టణము	29.852	95.678.9	...	0.40 1.01
కొలంబూ	29.861	87.275.6	0.08	7.64 12.97
తిరువనంతపురము	29.873	87.274.1	...	0.88 6.51
కొచ్చిక్	29.863	90.273.7	...	3.77 6.79
కల్లికోట	29.861	90.878.5	...	0.63 5.82
మంగళూరు	29.857	91.978.7	...	0.05 1.90
భొంబాయి	29.858	90.079.5	...	0.17 0.06
హైదరాబాదు	29.759	92.074.2	...	2.17 1.21
ఆనంతపురము	...	97.376.3	...	2.07 0.99
బళ్లారి	29.806	97.575.7	...	0.67 1.30
కర్నూలు	29.806	98.880.8	...	0.55 1.02
కడప	29.806	103.383.1	...	0.46 0.63
బెంగుళూరు	29.839	89.066.8	...	3.42 2.85
కొడైకనాలు	22.782	68.351.9	...	3.28 5.87
ఉదకమండలము	23.002	72.344.5	...	1.94 4.84
కోయంబత్తూరు	29.850	96.267.1	...	0.73 2.42
వెల్లూరు	29.807	100.574.5	...	0.38 2.13
నీలము	29.838	101.275.0	...	0.61 3.24
తిరువనాపల్లి	29.844	102.877.2	...	0.90 2.63
పుదుకోట	29.840	100.276.6	...	0.80 2.04
మధుర	29.841	99.075.8	...	2.88 3.15
తిరువల్వేరి	0.84 3.56

అంతటను వాయుభారము హెచ్చినది. ఉత్తరసర్పారులందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు గాలి సాధారణ బలముతో వీచుచున్నది. కొన్నిచోట్ల ఉరుములతో గాడ్డూలతోను వర్షించినవి. కొన్నిచోట్ల ఎక్కువవర్షమును కురిపెను. మధ్యమోష్ట మంతగా మాత్రము. కాకినాడయం దత్యధికమగు మధ్యమోష్టము 12 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలును, అత్యల్పమగు ఉష్ణము 10 $\frac{1}{2}$ ను, సాధారణస్థితికంటె తక్కువగా నున్నది. కర్ణాటకమునందును, వలబారునందును పగటియుష్ణము సాధారణస్థితిగ నున్నది. రాత్రియుష్ణ మంతటను సాధారణ స్థితికంటె తక్కువగానే యున్నది. కర్ణాటకమునందు వాయువునం దాద్యత తక్కువ. పల్నిచుత్తరమునందు ఇతరప్రదేశము లంతగా మేఘములు లేవు. ఉత్తరసర్పారులం దెక్కువ వర్షము కురిసినది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

స్థానిక వార్తలు

జరుగబోవు సంగతులు

మంగళవారము 15 మే

కార్పొరేషను సభ సా. 5-15 గం.

ప్రాకోట్టు జడ్జి:-ప్రాకోట్టు జడ్జి గౌ. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు నిన్నటి సాయంత్రము కొడైకనాలుకు పోయిరి.

తెన్నీసుపం దెము:- నెల్లూరులో తెన్నీసుపం దెము జరుగును. రావుబాద్దల లక్ష్మీవరసారెడ్డిగారి కొక రజిత పాత్ర మిచ్చెదరు. తేడిలు, నియమములు ముందు తెలుపబడును.

రాష్ట్రీయ సభ:- నిన్నటి సాయంత్రము గౌ. ఎం. రామచంద్రారావు, గౌ. టి. రంగాచారియ్య ఎస్. సత్యమూర్తి ఎల్. ఎ. గోవింద రావువయ్య, ఆనిబెసెంటు, రామస్వామి ఆచార్యంగార్లు (స్వదేశమిత్రులు) చెన్నపురినుండి గూడలూరుకు బయలుదేరి పోయిరి. ఆధ్యక్షులు 7 వ తేదీ నాడే పయనమైరి.

రక్షక సైన్యము:- మిత్రమండలికి గలిగినవిజయము నకు గాను కొంతనిధినిస్థాపించి ఈక్రిందివానికి వినియోగించెదరు. (1) మెసపాటేమియూ రంగమున కొక వైద్యసహాయ సంఘు పు మోటారుబండి నిచ్చుట. (2) నైనికులకు సౌకర్యముల నమర్చుట. రహస్య ప్రాసన్న ఈజిప్టురంగము లందున్న ఇంగ్లీషు ఆఫీసరీలూ, కనడా రక్షక సైనికులు ఆయారంగములకు 80 మోటారుల నిచ్చిరి. భరతఖండమునందలి రక్షక సైనికులు లీదలగుటచే తలకొకరూపాయి చందా వేసికొని మెసపాటేయూ రంగమునందున్న హైద్రాబాద్ సైనికుల కొక మోటారుబండి నైన యిచ్చిన బాగుండవని నూచించిరి గాన ఈనిధి కేర్పరపబడినది.

మదరాసు ప్రాగ్రెసివ్ యూనియను.

యూనియను వారి 38 వ వార్షికోత్సవమును, తత్సోపిషితముగు పాతకాలా విద్యార్థులకు బహుమాన ప్రదానమును 6 వ తేదీ రావుసా హెబ్ సి. రామానుజముశ్రేష్ఠిగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. సభా కార్యక్రమము వైవ ప్రాధికారము ప్రకటించి పదేను. టి. అన్నారె మొదల్యారంగారు గత సంవత్సరపు రిపోర్టు చదివిరి. పాతకాలా విద్యార్థి సంఖ్య వరల. క ధిక మ య్యెను. క్రైయనింగు కా ని యుపాధ్యాయుల సేమించు చుండెడి వారు గా ని ప్రస్తుతము క్రైయనింగును పొందినవారు బర్నియరముచుటచే అసమర్థులగుఉపాధ్యాయులెడిరి. ఉపాధ్యాయునిధి,యభివృద్ధి నొందుచున్నది. కా... ంతరమున యధ్యక్షుడు బాలకులకు బహుమాన... తమ యువస్వాసమున నధ్యక్షులీయంతేను. ప్రస్తుతమున ముఖ్యముగ కావలసినది విద్య. మ మున దొరతనము వారి గోరుచున్నాము. పాతకాలల నెలకొల్పుట యాది గాగల కార్యములు జరుగుచున్నవి. కాని విద్యాదానమున మనకు గూడ విశేషమగు బాధ్యతగలును. మన యువకులవిద్య అందు ముఖ్యముగ మాధ్యమిక విద్యవన పరిపాలకమున నుండుట చాల యావశ్యకము. మన కళాశాలలు పాతకాలల యందు యువకులకు మత విద్య గరువుటలేదని వాడుకయైనది. దొరతనమువారి విషయమున తటస్థులుగ నుండు మన ని వాద్దా న మిచ్చి యున్నాము. మతమును స్పృహింపని విద్య వ్యర్థము. ఈ పాతకాలమును విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయోపేషకుగు మతవిద్య గరువగుచున్నదని విషయకెంతయు సంసింపితిని. విద్యావ్యాపార మంతయు ప్రజల యధికారముననుండి దొరతనమువారి సహాయము పడయుచుండ కలయును. విద్యా విధాన పరిపాలనము ప్రజలయందుండిన తమ దేశకాలమాన స్థితుల కను రూపముగు మార్పులవా నొనరించుకొనవచ్చును. మాధ్యమిక విద్య నొనగుటకు తగినన్ని పాతకాలలు లేవు. దొరతనము వారు చేరుకది విశేషముగ లేదు. ప్రజలే తమ బాలుర విద్యావిషయమున శ్రద్ధదీసికొని తగు యేర్పాటుల చేసికొనవలయును. అందు ముఖ్యముగ మహాసంగ్రాహ మంత ద్రవ్యమును ముందుకుటచే ప్రస్తుతము దొరతనమువారు బొత్తిగ సహాయము చేయలేరు కాన విద్యా ప్రతిష్ఠాపనములను మనము నెలకొల్పుటకు వర్తమానకాలమే అన్ని విధముల ననుకూలపడి యున్నదని శ్రేష్ఠిగారు చెప్పవను సంఘమువారి యుదారభావమును, స్వపరిత్యాగబుద్ధిని శ్లాఘించిరి.

విద్యార్థులు, రాజకీయ విషయములు

రాజకీయ వ్యవహారచర్యలు మున్నగువాని యందు విద్యార్థులప్రాప్తు సంపాదించు యత్నములు జరిగినవి. ఈ యత్నము లెట్లుకలకు చెన్నపురి దొరతనమువారిదృష్టి నాకర్షించినవి. విద్యార్థు లెటుల రాజకీయ వ్యవహారములయందు తిరుగుచుండుట విద్యాభివృద్ధికిని, విద్యార్థులస్వాభివృద్ధికినిభంగకరమై యున్నది. కాన కేదార్థులను రాజకీయవ్యవహారములనుండి తొలగింప సమయము సంభవించినదని గ వ గ్న రు గా రభిప్రాయపడిరి. ఈ విషయమున విద్యార్థుల సంరక్షకులు, తలిదండ్రులు దొరతనమువారికి సహాయపడవలయును. విద్యార్థి చెడిపోయినయెడల నాయుపశ్రీ తల్లిదండ్రులకును, సంరక్షకులకును జెందును గాన వారు తమ బాధ్యతల దృష్టిపథముల నిమగ్ని తమ పోష వర్గమున నుండు విద్యార్థులను రాజకీయ యాందోళనము నుండి తొలగిజేయుట యావశ్యకమైయున్నది. తలిదండ్రులును సంరక్షకులే గాక విద్యాధికారులు గూడ నీ విషయమున శ్రద్ధదీసికొనవలయును. మదరాసు విద్యార్థాభా నిబంధనలయందేవిషయముగ నిబంధనలు కొన్ని గలవు. వర్తమానవ్యవస్థ కీ నిబంధనలు సరిపోకయున్నవని దొరతనమువారికి తెలియ వచ్చినది. కాన నూతన మగు నిబంధనలు కొన్నియగత్య మగుటచే దొరతనము వా క్రింది నిబంధన లొనర్పిరి.

విద్యార్థులు రాజకీయసభలకు పోగూడదు. అట్టి సభల యందు సభ్యులుగ జేరరాదు. విద్యార్థాభాధికారుల కనుచితమని తోచిన యేయ్యద్యమయందును గాని విద్యార్థి హాజరరాదు. ఈనిబంధనములను స్కూల్స్ ఉపాధ్యాయులును, కళాశాలా ప్రిన్సిపలులును కఠినముగ నమలు జరుపవలయును. నిబంధనల నమలుజరుపుటలో ఉపన్యాస విషయమే గాక ఉపన్యాసకుల మంచి చెడ్డలనుగూడ విద్యాప్రతిష్ఠాసోద్యోగులు గమనింపవలయును. - పోల్ ఆఫ్ ఇండియన్ అబ్జర్వర్ క్రికెట్.

కలకత్తాలో బందిపోటు.

వర్తకుల నిర్బంధిని చంపుట.

అర్జునియను వీధి పరిసరమున నుండు మోహన లాల్ యాతిభాయి ఆశువర్తకుల యంగడియందు 7 వ తేదీ రాత్రి 8 గంటల ప్రాంతమున నొకబందిపోటు జరిగినది. ఆసమయమున నిరువురు స్త్రీలు సాపులోనికి వచ్చి నగలవిషయమై వర్తకులతో ముచ్చటించుచుండిరి. ఇంతలో ముగ్గురు బంగారీ యువకులువచ్చి తమకుకొన్ని కంకారభరణముల జూపుమనిరి. వర్తకులిరువురు ను వీరల యాజ్ఞల నెఱచేర్చుచుండిరి. గుమాస్తా వ్రాసికొనుచుండెను. వర్తకులు గొనివచ్చిన నగలు బంగారీలకు సరిపడక మఁకొన్నిటిని దెబ్బని వారు గోరిరి. అభరణములు విశేషముగ వారి యెదుట ప్రోగు చేయుబడెను. ఇంతలో మరొకరు బంగారీలు సాపులోనికివచ్చి పిస్తోలు నింటికప్పునకు గురిచేసి కాల్చిరి. ఈశబ్దమైన వెంటనే ఆరుగురును కలసి నగల నన్నిటి పోరుచేయ వారంభించిరి. జరిగిన కళకళమున మోహనులాల్ తెలిపోను నొద్దకు పోయి పోలీసువారిని పిలవ నుద్దమించెనుగాని దొంగలలో నొకడి తనియుద్యమమును గ్రహించి పిస్తోలును ప్రయోగించి మోహనులాలును నేలకూర్చెను. అన్నకు సహాయ మొనరింపబోగా తమ్మునిగూడ తోడిదొంగ పిస్తోలున కెరచేసెను. పిస్తోళ్లను గాలులుట వలన సాపులోని గుమాస్తా మున్నగువారికి గాయములు తగినవి. స్త్రీలును, సాపులోనిరు నొక మూలనుండిగి యుండిరి. నగల నన్నిటిని బాగ్రస్త చేసికొని దొంగలు పారిపోయిరి. తరువాత, దొంగల వృత్తాంతము పోలీసు కమిషనరు అన్ని పోలీసు స్టేషనులకును తెలియజేసెను. ఆయుధ యువకుగు మోటారుతో సార్వెంటు నోర్చును మున్నగువారు ప్రభుమమున నాస్థానమునకు వచ్చి గాయపడినవారిని వైద్యశాలకు గొంపోయిరి. ఎంతసొమ్ము పోయినదియు స్పష్టముగ తెలియదు. సుమారు 5 లేక 10 వేల రూపాయలు విలువగల నగలు, నష్టమై యుండవచ్చును. దొంగలబాడలేమియు కానరాలేదు.

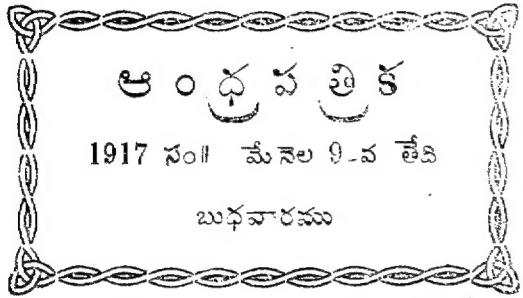
కృష్ణా డెల్టా రైతులసభ

(తంతిలన)

మచిలీబందరు, మే9:-కృష్ణా తూర్పు డెల్టారైతుల సభ సభ ఈ నెల 7 వ తేదీన, ఎస్. హనుమంతరావు పంతులుగారి ఆధీనముక్రింద జరిగినది. అన్ని తాలూకాలనుండియు రైతుల సేవలు వచ్చిరి. 600 మందికి ఎక్కువగా, రైతులు సభ నలంకరించిరి. కలెక్టరుగారును సభవదయచేసి రైతులన్ని పముల నాలకించి వారి కష్టములనుగూర్చి బాగ్రత్రతోను, సానుభూతి తోను యోచించి అకటాలును చేయి బ్రతున్నించెదమని నమ్రుగము చెప్పిరి. నాటిసాయంత్రమున కొండలురైతులు కలెక్టరుగారి యొద్దకుబోయి విజ్ఞాపనమును సమర్పించిరి ఇంజనీరింగు, రివిన్యూ, స్పెషలు ఉద్యోగులందఱును కలెక్టరుగారితో గూడ నుండి, రైతులపట్ల సానుభూతిని జూపిరి. రైతుల కీ సభా ఫలము బాగుగా దర్శింపబడి.

విషయానుక్రమణిక.

సమకాలికాభిప్రాయము	2
చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ	3-4
స్థానికవాత్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ	6
ముఖ్యసభాపదములు	7
బహిష్కారము	8-9
విదేశీయత్వము	10
చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ	11-12
చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ	13

చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయసభ.

“ఇప్పుడుగల ఆధికారాధిమాన పాలనపద్ధతిని ఖండించు ను నష్టమైన ప్రాతినిధ్యపాలనమును బడయుటకై మనము నున ప్రయత్నించుటకు కేంద్రీకృతము చేయవలయును. ప్రాతినిధ్యపాలనమువలననే వాతావరణవ్యాపారములు ముందుగా, వ్యవసాయాధికారికములు ముందుగా, విద్యాసౌకర్యములు ముందుగా ప్రజామణ్యములకు లభింపవచ్చును. సమగ్రముగా పరిశీలించుచు, ఆధికార వర్గాధిమాన పాలనమును పరిశీలించుచు, అభివృద్ధిని వికసితమొంది, ప్రజాసభాపాలనమును ప్రభుత్వముగా నాడున మనము నమకర్తవలయును. వాస్తవమున బూరి ఆధికార వర్గాధిమాన పాలనము నుండి మనము విముక్తిపడవలయును.”

అది 23 వ రాష్ట్రీయ సభాధివర్తనమును సహించుచున్న వి. పి. మాధవరావుగారు వారి మారంభోపన్యాసమునందు తెలిపియుండిరి. తరువాత, మైసూరు, బరోడా సంస్థానములందు ప్రతిపక్షపాది సభ్యులైన యనభవమును గడించిన మాధవరావుగారి భావములు యోచనార్హములు. మాధవరావు గారి రసభవము గాని అసహనమును కలుపజేసెన యవకాశము గాదు. కాకపోయినా గాని స్వరాజ్య సిద్ధాంతవాది గాదు. దేశక్షేమాభిలాషి గాని రాజ్యాంగాందోళనవృత్తివహుడు. వారి యవదేశములు దేశక్షేమమును గోరువారలకు యోచనార్హము లగుచున్నవి. బ్రిటీషు ద్వీపవాసులు భరతఖండమును నూరేడ్ల నుండియును పాలించుచున్నారు. బ్రిటీషు పరిపాలనమునకు ఫలము భారతీయులను స్వపరిపాలనార్హులను జేయుట యని ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞుల నేకులు తెలిపియుండిరి. బ్రిటీషు పరిపాలనమునకు ఫలము “భారతీయులను స్వపరిపాలనమునకును స్వసంరక్షణమునకును నర్హులను జేయుట” యని సర్ భానును మన్రో గారు నూరేడ్ల క్రితము తెలిపియుండిరి. ఆ ఫలము వర్తమానకాలమునందు వ్యాపకము నందున్న పరిపాలనా విధానమువలన సామ్రాజ్యమునకు కారో విచారింపవలసియున్నది. హిందూ దేశమునందు స్థాపితమైన యధికారవర్గ పాలనము ప్రజల స్వయంసహాయప్రవృత్తికి ప్రబంధముగ నున్నదని దేశస్థులైన గమనించినవారలకు విదితమగుచున్నది. ఆంగ్లాధికారులు భారతీయులపై యోచించుచున్నారు. భారతీయులపై 7 లించుచున్నారు.

భారతీయుని రక్షించుచున్నారు. ఈ పద్ధతివలన ప్రజలు ప్రజల క్షేమమునకై పాలించుటకు బదులు పరులు పరుల క్షేమమునకై పాలించుట సంభవించుచున్నది. ఇది లోకమునంద సహజస్థితి. స్వయం సహాయము ఆత్మవికాసమునకు మూలబీజము. పరాధీనము ఆత్మవికాసమునకు ప్రతిబంధకము. భారతీయులు వికసించి లోకమునందు యథార్థమైన ప్రతిపత్తిని గలిగియుండుటకు స్వపరిపాలనము సాధనము. స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకు కులభేదములు ప్రతిబంధకములు గావనియును నాంగ్ల భాషాపరిజ్ఞాన మవసరము గాదనియును మాధవరావుగారు రసభవమునుబట్టి తెలిపిన భావములను స్వపరిపాలనమునకు కులభేదములు ప్రతిబంధకములని వాదించెడివారు గమనింపవలసియుండును. స్వపరిపాలనము స్థాపితమైనపుడు సభ్యత్వమును ప్రజాపరిమితి ననుసరించి నిర్ణయించినను సంకడలను బట్టి నిర్ణయించినను బ్రాహ్మణేతరుల బలము హెచ్చుచుగాని బ్రాహ్మణుల బలము హెచ్చును. బ్రాహ్మణులు స్వలాభమునకై స్వపరిపాలనమును గోరుచున్నారనుట స్వలాభాపేక్షాపరాధములు చేసెడి మిథ్యావాదము. కులభేదమును పాటింపకను తిరువాన్కూరు సభయందు ప్రజాప్రతినిధులు కలిసి కూర్చుండినటు లితరసభల యందును ప్రజాప్రతినిధులు కలిసి కూర్చుండి దేశక్షేమమునకై పాటుపడగలరు.

ప్రజాసామాన్యము నందు రాజ్యాంగవిషయములందు దిద్దుబాటు గలిగించుటకు దేశభాషలు శరణ్యము అని మాధవరావుగారు తెలిపిన భావము ఆంగ్లభాషాసామాన్యమునకు జేయూత నొసంగుచున్నది. దేశభాషలందు మండలసభల ఆధిపత్యసభల వ్యవహారములు జరుగుచున్నపుడు ప్రజలుచూపెడి పరిజ్ఞానము విద్యావంతులకు విస్మయమును గలిగించుచున్నది. బరోడా శాసనసభయందు దాంగ్ల భాషాపరిజ్ఞానము లేని ప్రతినిధులు మాతృభాషయందు రాజ్యాంగవ్యవహారములను బాగుగ విమర్శింపగలిగిరిని మాధవరావుగారు తెలిపినయనభవమును సభికారవర్గాధిమానములు నాంగ్ల భాషాధిమానములును మనము చేయవలసి యుండును. భారతీయులకు ప్రజాసభ్యుల చిరకాలము క్రిత ములవడినది. అది నిన్ను నేడు వచ్చినది. కాదు. పాశ్చాత్యులు విద్యావిహీనులైయున్నపుడు భారతీయులు ప్రజాసభ్యుల కలవాటు పడియుండిరి. ఇరువదివందల యేండ్ల నుండియును ప్రజాసభ్యులకలవాటుపడి అవిచ్ఛిన్నమైన సభ్యులగు భారతీయుల నారణ్యకులను వలె చూచుట విచేకముగాదు. ప్రజాసభ్యులకు ప్రమాణము శీలము పరిజ్ఞానముగాని సిద్ధాంతములు గావు. ఉపన్యాసములు వ్యాఖ్యానములు గావు. ధర్మప్రవృత్తియే ప్రజాసభ్యులకు పరమప్రమాణము. భారతీయులవలె ధర్మప్రవృత్తిబద్ధులైన ప్రజలు లోకమునందెచటను లేరని నిర్భయముగ జెప్పవచ్చును. ప్రజలకు గల పరిజ్ఞానము దేశోపయోగకరముగ నుండుటకై రాజ్య వ్యవహారములను దేశభాషలందు నడుపుట యవసరము.

“యథార్థమైన ప్రజాప్రతినిధ్య పరిపాలనము స్థాపితమగుటకు కావలసిన సభ్యులయందును న్యాయసభ్యులయందును వ్యవహారములను దేశభాషముఖమున జరుపవలయును. భరతఖండమునందు రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్త విభాగములుగ నేర్పడియుండ నుండున సహజమైన స్థితి దేర్పడినది. పరిపాలనమును ప్రజాభిప్రాయమును సమన్వయించుటకు మితమేకమైనది. ఈ పద్ధతి మారవలయును. భాషాసమముల నూతన రాజ్యాంగయుగమును స్థాపించినపుడు భారతీయ సభ్యులయందు కార్యనిర్వాహక సభల యధ్యక్షులు వ్యాఖ్యానము లందును జర్మనీ, ఫ్రెంచి, ఇంగ్లీషు వంటి ఏవరభాషనో పాడుటకు ప్రజలను నిష్పందించువాడైన వారిని యే మైయుండును”

అని మాధవరావుగారు తెలిపిన భావములను స్వపరిపాలనము నాకాంక్షించెడి భారతీయులు ముఖ్యముగ ద్రావిడసాధులును బాగుగ గమనింప వలసియుండును. స్వపరిపాలనము ప్రజాపరిపాలనముగాని స్వల్పసంఖ్యాకుల పాలనము గాదు. ప్రజాపాలనము ప్రజలు వాడెడి భాషాముఖమున సాధ్యము గాని విదేశ భాషాముఖమున సాధ్యము గాదు. రాజ్యవ్యవహారములు ప్రజలభాషయందు ప్రవర్తించుటకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు సహజసిద్ధములు. లోకమునందన్ని రాజ్యములును సామాన్యముగ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ నున్నవి. భరతఖండము నందు మాత్రము సహజస్థితికి విరుద్ధమైన స్థితి గలిగినది. ఈ విరుద్ధస్థితి తొలగినగాని, స్వపరిపాలనగతి యెటులున్నను, ప్రజావికాసమునకు సాధనము లేరృదప్త. విద్య సరళ మార్గమున ప్రజలయందు వ్యాపించి వారికి విజ్ఞానము గలుగుటకు విద్యాశిక్షణము ప్రజలకు మాతృభాషా ముఖమున గలుగవలసియున్నది. విద్యాభ్యాసమును జేయుటకై మొదటను పరభాషాపాండిత్యమును గడించుటకై ప్రజలు వారి కాలమును బుద్ధిని సంపదలను వినియోగపరచుట యును స్వభాషను విసర్జించుటయును స్వభావమునకు విరుద్ధముగ నున్నది. ప్రజలపురోవృద్ధి స్వస్థానికమైన మార్గములమున సాధ్యముగాని తద్విభిన్నములైన మార్గములమున సాధ్యము గాదు. మాతృభాషాముఖమున ప్రజలు విజ్ఞానమును బడయుటకు స్వపరిపాలనము సముత్తమము సాధనముగ నున్నది. స్వపరిపాలనమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము ముఖ్య సాధనముగ నున్నది. మాధవరావుగారి భావము లాంగ్ల మహాసభాదర్శములను స్థిరపరచుచున్నవి. భరతఖండమునందనేక భాషలు గలవు. అనేక భాగములు గలవు. వ్యక్తిత్వము గల ప్రజాసంఘములు గలవు. స్వపరిపాలన స్థాపనము ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము గల భాషావికాసము వలనను దేశవికాసమువలనను ప్రజావికాసము వలనను సాధ్యము గావలసి యున్నది. భరతఖండము నందు బ్రిటీషు పరిపాలనము సాంఘాతిక సామ్రాజ్యస్థాపనమునకై ఏర్పడినది. ప్రజాప్రతినిధ్యపరిపాలనము స్థాపితమై ప్రజలులాభమును బొందుటకు అధికారవర్గాధిమాన మంతరించుట యుభాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములునిర్మితమగుటయును సాధనములు. వర్తమాన మహా సంక్రామము స్వరాజ్యధర్మమునకు బలమును వ్యాపకమును గలిగించినది. ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు యధానంతరము భరతఖండమునందు స్వపరిపాలనా విధానములను వ్యాపనము చేయుదురను నాశ గలుగుచున్నది. కాని యథార్థముగ స్వపరిపాలనధర్మము ప్రజలయందు వ్యాపించుటకై భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభాగ మవసరమని విషయమును బాగుగ విమర్శించిన వారలకు విదితము గాగలదు.

సామ్రాజ్యసభ - హైందవ ప్రతినిధులు

సామ్రాజ్యసభ ముగిసినది. హైందవ ప్రతినిధులు స్వదేశమునకు రానున్నారు వారు బ్రిటీషు ద్వీపములందుండిన రెండుమాసములందును జేసిన పనిని నిర్ణయించుట దుర్లభము. వలసరాజ్యముల ప్రతినిధులను వలె హైందవ ప్రతినిధులను సయితము ముఖ్యనగరములు పౌరత్వస్వత్వములనొసంగి సత్కరించినవి. కాని సత్కారము సామ్రాజ్యాంతర్యాగములకు సమానమైనను ప్రతిపత్తి మాత్రము సమానము గాదని విశదమగుచున్నది. సామ్రాజ్యసభయందు వలస రాజ్యముల ప్రతిపత్తికి “స్వతంత్రస్థితి” భరతఖండపు ప్రతిపత్తికి

“ప్రముఖత” గారణము లని నిర్ణయింపబడినది. స్వతంత్రస్థితి వలన గలుగ గల ప్రతిప్రతిప్రముఖత వలన నెప్పటికిని గలుగబోదు. సామ్రాజ్యసభయందు భరతఖండమునకు సయితము ప్రాతినిధ్య మేర్పడవలయునని సామ్రాజ్యసభ నిర్ణయించినది. వలస రాజ్యములకు గల ప్రాతినిధ్యమే హిందూ దేశమునకు సయిత ముండ వలయును. ఇప్పుడు పరిసమాప్తము నొందిన సామ్రాజ్యసభకు భరతఖండము నుండి మువ్వురు మహాజనులు వెళ్లియుండిరి. కాని వారిని భారతీయ ప్రతినిధు లని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. సర్ జేమ్సు మెస్టరు గారు అధికారవగ్ధాభిమానల ప్రతినిధి, బికనీరు మహారాజుగారు సంస్థానాధీశుల ప్రతినిధి, సత్యేంద్ర ప్రసన్నసింహ గారు ఆంగ్ల విద్యాభిమానల ప్రతినిధి. ముగ్గురియం దొకరినైనను ప్రజాప్రతినిధి యని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. అధికారులు వారి యాశయములకు దగిన రీతిని ప్రతినిధులను నియమించిరి. ఈ ప్రతినిధులందొకరైనను భారతజాతీయశయంబులన్నిటవాక్యములతో బ్రకటించి యుండలేదు. ప్రతినిధులు ప్రజల యాశయంబులను చెలుపుట యవసరము. భావికాలమునం దైనను భారతీయ ప్రతినిధులు అన్వర్తమైన ప్రతినిధులుగ నుండినగాని భరతఖండమునకు స్వతంత్ర దేశములకు గల ప్రతిప్రతిగలుగనేరదు. సామ్రాజ్యసభయందు భరతఖండమునకు ప్రాతినిధ్యము గలుగుటవలనను భరతఖండమునకు గల పరాధీనస్థితి పోయి స్వాధీనస్థితి ఏర్పడుట ధర్మము. లండను నగరము సామ్రాజ్యసభాప్రతినిధులకు పారిత్యక్త్యములను ప్రసాదించినపుడు వారు చేసిన ప్రసంగముల వలన ప్రతినిధుల మనోధర్మములు వ్యక్తము లగుచున్నవి. బికనీరు మహారాజుగారు సంస్థానాధీశుల స్వామిభక్తిని సుస్తుతించెను. హైందవయోధుల త్యాగమును భారతీయుల ప్రచీనసభ్యులను ప్రభుభక్తిని ప్రశంసించెను. మానవకల్యాణమునకై భగవంతుడు నిర్ణయించెడి విధమునను గ్రేటుబ్రిటను భరతఖండము మిత్రభావముతో బనిజేయగల భావికాలమును భారతీయులు నిరీక్షించు చుండురని బికనీరు మహారాజు గారు తెలిపియుండిరి. భరతఖండమును గ్రేటుబ్రిటను మానవకల్యాణమునకై కలిసి పనిజేసికొనకల మే రీతిని రాగలదో దానిని బికనీరు మహారాజుగారు స్పష్టము చేసినయొక్కముగ నుండును. కాలక్రమమున హిందూ దేశము పొందగల్గియు పొందనిశ్చయించినట్టియు వ్యాపార పారిశ్రామిక రాజకీయ వికాసములకు వలయు వ్యవహారములందు లండనునగరము సానుభూతిని తెలుపునను నమ్మకము కలదని సత్యేంద్ర ప్రసన్నసింహగారు తెలిపియుండిరి. భరతఖండమునకు వలసరాజ్యములకుగల స్వతంత్రస్థితి లేనపుడు లండనునగరము వలయు సానుభూతిని తెలుపునని నమ్మట తెప్పతో సమాద్రము నీద సమకట్టి నటులుండను. భరతఖండముయొక్క యోగక్షేమములు పౌర సేనాద్యోగవర్గమువై నాధారపడి యున్నవనియును ప్రజావిశ్వాసమే దానికి ఫలమనియును సర్ జేమ్సు మెస్టరుగారు తెలిపియుండిరి. ప్రజాక్షేమమునకు పౌరసేనాద్యోగులు శాధ్యులను సభికారవగ్ధాభిమానము మెప్పునుగాని విషవలేదు. స్వల్పముగారు లండను నగర పౌరస్వత్వము మానవస్వత్వ సంస్థాపనమునకు మార్గదర్శకము గాగల దని తెలిపినభావము గంభీరముగ నున్నది. ట్రెమ్మి వక్రికకు సయితము కదలిక గలిగినది. తియ్యని మాటలను చెలిపి కాలమును గడపు కాలము దాటిన దనియును రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై స్థిరభావ

ములను వెంటనే తెలుపుట యొక్క మనయును ట్రెమ్మి వక్రిక వ్రాసినది. హిందూ దేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణల విషయమై మంత్రులు తోచినటులు భావములు తెలుపుచున్నారు. వక్రికలు తోచినటులు వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నవి. కాని సర్ రాభిప్రాయ మెవ్వరును గలిగియున్నటులు తోచదు. గత సనత్సరమునందు జాతీయమహాసభ స్వరాజ్య విషయమై ప్రతిపాదించిన ప్రతిపాదనమే స్థిరాభిప్రాయముగ గ న బడుచున్నది. భరతఖండము నందలి రాజ్యాంగ సంస్కరణము వల్ల సునిశ్చితాభిప్రాయములు హైందవప్రజలకును నాయకులకును కొంతకొంత గలవు. అది స్వరాజ్య స్థాపనమునందు వ్యక్తమగు చున్నది. తద్విన్నాభిప్రాయములన్ని యునుస్థిరములుగానున్నవి.

(౧)

చెన్నపురి ప్రోగ్రెసివు యూనియను వార్షికోత్సవము
చెన్నపురియందు ప్రోగ్రెసివు యూనియను స్థాపితమై ముప్పదియేండ్లు ముగిసినది. ఈ కాలమునందు ఈ సంఘము విద్యావ్యాపనమునకై చేయుచున్న పరిశ్రమలకును చెన్నపురి వాస్తవ్యులకు కొంత యుపకృతి గలిగినది. ఈ సంఘము స్థాపించిన పాతకాలమును గత సంవత్సరమునందు 1888 విద్యాభ్యుదయ విద్య నభ్యసించుచుండిరి. గతించిన భానువాసరము సాయంత్రమునందు 36 వ వార్షికోత్సవము రావుసాహేబు కలవలరామానుజం శ్రేష్ఠిగారి యాధిపత్యము క్రిందనుజరిగినది. రామానుజం శ్రేష్ఠిగారు విద్యాభ్యుదయ బహుమతుల నొసంగిరి. అందు రెండు సువర్ణ పతకంబులు రామానుజం శ్రేష్ఠిగారి చిన్నవని గలవు. ఒక సువర్ణపతకము ఆంధ్రమునందు ప్రాచీణ్యమును గలిగిన విద్యార్థి కొసంగబడినది. విద్యాభ్యుదయ విద్యాభ్యాసమును జేయవలసిం పద్ధతులను గురించి, రామానుజం శ్రేష్ఠిగారు చేసిన ముఖ్యదేశములను విద్యాభిమానులు గమనింప దగియున్నవి. విద్య దేశమునందు వ్యాపించుటకై ప్రజలు విద్యాభారమును వహింపవలసి యుండుననియును విద్యోపయోగము వర్ధిల్లుటకై బ్రహ్మవిద్యను సముత్తము చేర్చుట యవసరమనియును రామానుజం శ్రేష్ఠిగారు జేసిన హితోపదేశమును, భక్తి పరామర్శలు గమనింపవలసి యుండును. రావుసాహేబు రామానుజం శ్రేష్ఠిగారు విద్యావ్యాపకమున కై వ్యవహారమునకు చేయుచున్న ధర్మములకు చెన్నపురి వాస్తవ్యులు వారి కృతజ్ఞులు. వారివాసము లింతకంటెను వృద్ధివిజృంభింపుట ధర్మమందగుననియుగాత!

దేశసంరక్షకబలము

యువజనవర్గమును దేశసంరక్షకబలమునందు జేరుటకు ప్రోత్సహించుటకై సోమవారముసాయంత్రము తిరువళ్ళిక్కేడియం దొకసభ గూడినది. అధ్యక్షతలు జనరలు ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. కె. బి. రామనాథ అయ్యంగారు పి. ఏ. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యంగారు రాజుగారు సభ్యులకు దేశసంరక్షకబలభావములను బోధించిరి. ధీమంతులు ఆ వ స ర మ ను బట్టి లాభనష్టములను గమనింపక కార్యపరతంత్రులై తాములాభమును పొంది తమ దేశమునకు లాభముచేయుదురు. వర్తమానమహాసంగ్రామములనభరతఖండమున కట్టి తరుణము సమకూడినది. ఆసమయమున దేశసంరక్షకమును గాపాడుటకై వినియోగించెడి భారము యువజనులపై నున్నది. యువజనవర్గ నిాధర్మమును గ్రహించి దేశసంరక్షకబలమునందు నెలకొని చేరి దేశారాధనమును జేయుట ధర్మము. ఆంధ్రయువజనులు స్వీయధర్మమును నిష్ఠాపించి గౌరవమును బడయును రని నమ్ముచున్నాము.

క్రికెట్ ములయిన నాగమయ్యగారు.

తిరువాన్కూరు రాజ్యములో నివాసుడైనాన పనిని జేసిన దివాను బహదూరు వి. నాగమయ్యగారు క్రికెట్ ములయిన దివి చింతింపచున్నారు. నాగమయ్యగారు చాల కాలము క్రిందట తిరువాన్కూరుకు కాపురముపోయిన ఆంధ్రసంరక్షక జిందగివాను. వారిశ్రేష్ఠిసామర్థ్యములవలన దివాన్ జేస్కూరు పదవిని సంపాదించుకొనిరి. కొన్ని సత్సరములక్రితము నాగమయ్యగారు ద్యోగమునుమానుకొనియుపకారదేశమును బుచ్చుకొనిరి గాని తమ కాలమును పరోపకారమునందు వినియోగించుచుండిరి. ఆయన పత్రికలకు అనేక విషయములను గురించి

ఈ కాలమున తమదగ్గ వ్రాయుచుండువారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర భావముచే ఆంధ్రపుత్రులకు ఆంధ్రదేశమునందు కావలయునన్ని అవకాశములులేక! సానబెట్టి మాణిక్యములవలె నున్నారు. ఈ దేశమును వదిలి స్వదేశసంస్థానములలో స్థిరవాస చేసెను ముగ్గురు మహాజనులకు కుటుంబములకు జేరిన నాగమయ్య, విశ్వేశ్వరయ్య, నంబూడయ్య చింతామణి మున్నగు ఆంధ్రతనయులు వారి వర్తరాష్ట్రములలో సుప్రసిద్ధిని గడించుట వారి కున్న యవకాశములను బట్టియే యని యవలయును.

క్రికెట్ ము ఆధినివేశములలో భారతీయులను తెల్లవారు మాచిన దానికంటె మనదేశములో మనము వారిని హిసముగా జూచుచున్నామని జప్తిసుపత్రిక వ్రాసినమాట ముమ్మాటికిని నిజము. ఆధినివేశములలో మనవారిని బాగుగా ముందుజూచుట కనేకకుధూచనములు కనబడుచుండగా వర్ణాశ్రమ ధర్మ సభలు, ధర్మరక్షణసభ లని పేరుపెట్టి, ఇష్టముకు తక్కువజాతుల వారి మెడకున్న ఉరిని మరింత బ్రాహ్మణులు బిగించుచున్నారని మానవకాళికులు వ్యచయిచున్నారు. అంత్య జాతులను నీరసముగా జూచుచున్నది ఒక్క బావయ్యలే కాదు. అన్ని కులముల వారును నట్లే జూచెదరు. ఈజనములలో బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులయిది కురుకుచున్నారు. జప్తిసుపత్రికయే ఆందుకు సాక్ష్యము. బ్రాహ్మణులు మరెంతజిందించుచున్నారని ఇంకొక నెపమును వీరు నేయుచున్నారు. నిష్పక్షపాతులకు అందరును తాటికాయయంత ముత్యములవలెనే కన్నట్టుచున్నారు.

యుద్ధారంభమున కామన్సుభలో ఇండియా సహాయ మంత్రిగా నుండిన హార్టర్ రాబర్టుగారు ఇండియా ప్రజలకు ప్రభువులును అప్పించిన కానుకలవట్టిని చదివినప్పుడు హిందూ దేశ రాజకీయములయొడ పాటలల దృక్పథము మారినదని నెలకొచ్చిరి. ఈవిధముగానే హార్టింజి ప్రభువుమొదల నేతలు బ్రాయును మాటలాడవ మొదలిడిరి. ముందు ఏమో బంగారము నెత్తిపొది కెత్తెద రనువారే కాని ఏయేవిధముగా నెత్తెదరో, ఎట్టి సంస్కరణములను జేయ నుద్ద్యమించియున్నారో ఎవరును జెప్పలేదు. యుద్ధము ప్రారంభమయి, గోజులు పయన పడినకొలదిని ఇండియా యొనరించిన సేనను, ఉపకారమును క్రికెట్ ప్రజలలో జాలరుంది మఱచిపోయి సామ్రాజ్యమింత దుష్కలితోడున్నది డిండియా యేమియు చేయలేదని గోలచేయ మొదలుపెట్టిరి. వారిడిమా యంతకఠిను పండిరే రెలక్షుననే నంగలిని, వెచ్చించిన కొట్లకొలిది రూపాయల సంకలిని, క్రికెట్ వ్యాపారమునకు 80 కోట్ల రూపాయలవఱకు సహాయముజేసిననంగలిని ఆకస్మాత్తుగా మఱచిపోయిరి. లాయరు జార్జిగారు ముఖ్యమంత్రి కాగానే “ఇండియా యేమిచేసినది. ఏమియు జేయలేదు” అను ఆసత్యమును మరింత నెత్తపెట్టిన అజన మొదలిడిరి. తరువాత 150 కోట్ల రూపాయల నర్పించెద మనీతరు వారే ఈ మహాసభాపురు సంతృప్తిని జెందిరి. ఈ సంతృప్తి యంతకఠిని, తిరిగి ఈ యువకారము నెప్పుడు మఱచిపోమొదలెదో ఈ శ్వరుని కే యెఱుక. ఇండియాయొక్కయు దైరవాదములనుగురించినంతరముపాటపాడుచుండువారు ఇండియామొద ఇంగ్లాండుకున్న యు తైరవాదములను గురించి ఒక్కముక్కయును వ్రాసినట్లు గనిపించదు. మొన్న లండను పౌరసత్వమును ఇండియా ప్రతినిధులకు లండను పురపాలనాధ్యక్షుని సొంగగొప్పకు ఇండియాను ఎప్పటియట్లే ప్రశంసించుచు ప్రసంగములు చేయబడినవి. లండను ట్రెమ్మి పత్రిక మాత్రము, మాకు తెలిసినంతవరకు, పయనించుచున్న న్యాయముగాను, ఆశగలుగునట్లును వ్రాసినది. “స్వపరిపాలనాధికారముల నిండినాకు నెప్పుడు గానొసంగవలయును. ఈయొ సంస్కరణములు చేయబడునని ఇష్టమే ప్రభుత్వము వారు ప్రమరించినచో భాగుండును. ఇష్టకు ప్రమరింపని ఎవల ముందునను ప్రమరింపవలసియుండును. అప్పుడు ప్రజల ఆందోళనమునకు లొంగి ప్రమరించివారిని ఆందురు” అని ట్రెమ్మి వ్రాసినది. ప్రజాందోళన మిగిలకే ప్రారంభమయినది. రాజప్రతినిధి కానవసరమని 19 నుండి సభ్యులు సంగ్రహముల పట్టిక నిదివరకే పంపియున్నారు. కాంగ్రెసు, నూన్లం లేకువారు దాని నంగీకరించియే యున్నారు. ఎట్లయినను ట్రెమ్మి వంటి పూర్వాచారపత్రిక ఈధోరణిలో వ్రాసిన పును గట్టి ఆలోచనలకుదురున్నది నెదె అనుకొనవలయునని వచ్చుచు. ఈ ట్రెమ్మి పత్రిక వ్రాతను పురస్కరించుకొని మానవకాళికులు “జస్తిను” పత్రిక దేశములో విజ్ఞానవంతులందరు తమ యభిప్రాయములను వెలిబుచ్చు వలసినదని కోరుచున్నది. సర్వాభిప్రాయములను జాతీయ ప్రతిస్థాపనములు వెలిబుచ్చియే యున్నది. మరెవరు వెలిబుచ్చవలయునో ట్ల, చఱచితిమి. సౌతిండియాకే గిట్టు అసోసియేషన్ వారికి గాబోయి మానవకాళికు బుద్ధాధింపచున్నారు. సంస్కరణములను జేయకముందు వారిని ప్రజాచర్మకయి పెట్టుట కేలయి అవసరమును, న్యాయమును నగును.

బ రో పా మ హా న ం గ్రా మ ము

కల్లులు రూజువెట్టుగారి సేన 1,80,000 మంది చేరుట

జర్మనుల మూలబలములు చెల్లిపోవుట - ఫ్రాన్సుదేశమున 143 సేన లుండుట

జర్మను సేనలో నర్థభాగము బ్రిటిషువారి నెదిరించుట

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

శత్రువిమానములు లండనునగరముపై బాంబులను ప్రయోగించుట.

లండన్, మే 8:— పండువెన్నెల గాయముండ రాత్రి 12½ గంటలకు లండనునగరమునకు ఈ శాస్త్రభాగ మందు శత్రువిమానములు బాంబులను ప్రయోగించినవి. బాంబు లన్నియు నొక గ్రామముననే పడినవి. మాడుబాంబులు కలిసి ఒకయింటబడినవి. వానిలో నొకటి స్నానముచేయుగదిని తగు లబ్ధిచేసి, తక్కిన బాంబులవలన ఎక్కువ ప్రమాదమేమియు సంభవించలేదు. కడపటి బాంబు ఒకమేడ అంతస్తుపై బడి ప్రేలుటచే ఒకపురుషుడు మృతిచెందెను. అతనిభార్యకు ప్రబలమైన గాయములు తగిలినవి. అచటనున్న నీటితోటపై పగిలి ఆనీరు అన్ని అంతస్తులకును వ్యాపించెను.

ఆహారపదార్థములను వృధగ పాడుజేసినందులకు శిక్ష

లండన్, మే 7:— ఆహారపదార్థములను మితముగ వాడుకొనక పాడుజేసినచో శిక్ష విధించబడుననియు అట్టి యుద్ధపు కొరివి కాలములోనే జారీచేయబడుననియు కామ స్సు సభలో కెప్టెన్ బ్యాల్ఫోర్న్ గారు నడిపిరి.

నౌకాదళ పరిపాలక సంఘమున మార్పులు.

లండన్, మే 8:— నౌకాదళ పరిపాలక సంఘమున సంస్కరించు ఉద్దేశ్యమున ముఖ్యవిషయములు నిర్ధారణయైనవి. నౌకాదళ ప్రధానోద్యోగ పదవియందలి కార్యనిర్వాహక భారమును జెట్టింగ్ గారిపైనుండి తప్పించి ఇతర యుద్ధోగముల సహాయముతో విధానమును నిర్ధారణచేయుట మున్నగు పను లకు నియమించిరి. అన్ని విషయల పనుల నెరిగినవారి నందులకు నియమించెదరు.

మంత్రుల రాక.

లండన్, మే 8:— లాయిడు బార్బి, సర్ గాజ్ డెల్లీ, సర్ విలియం రాబర్ట్ సక్ గార్లు లండనునగరమునకు దయ చేసిరి. ప్యారిసు సమావేశమందు భిన్నాభిప్రాయము లేనియు లేకుండ భూదైత్య నౌకాదళ విషయము లన్నియు సరళముగ పరిష్కరింపబడినవనియు ఒండొలకు అన్వేషణ మైత్రియు సంఘభావమున కలిగినయు సంతోషించుచున్నారు.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిషువారిపై గొప్పనైవ్యముతో జర్మనులు తలపడుట.

లండన్, మే 8:— పడమటిరంగమందు జర్మనుల నైవ్య పక్షి పరాసువారి నైవ్యపక్షిలో రెవ వందైన లేకుండినను జర్మను సేనలో సగమువంతు బ్రిటిషునైవ్యము ఎక్కువ బల ముతో తలపడెనని పారిసునుండి తండ్రివాడలవచ్చుచున్నది.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండన్, మే 8:— బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నా రు:— ప్రెస్నాయి, బాసులమధ్య జర్మనులు ఓరంగులతో తీవ్ర ముగ పోరుచున్నారు. మ్యాఖ్లాడ్పై జరుగరచుగు పోయిరి రాత్రి కాలమందు జరిగించితిమి. ఫాల్స్ స్నార్ల వైకుడ జయప్రదమైన దొమ్మి జేసితిమి. ఆర్కింటిసుకు ఈ శాస్త్రభాగ మందు శత్రువులు దొమ్మి జేయ ద్వందయుద్ధముజేసి వారిని పరాజితులుగ జేసితిమి. ఆర్కింటిసుకు దక్షిణముఖముగ జేసిన చెండవ దొమ్మిగుడ వ్యగ్రము జేసితిమి.

జర్మనుల సమాచారము.

లండన్, మే 7:— జర్మను ఉద్యోగుల వాయువాత్ లిట్లు తెలుపుచున్నవి:— తమను, అరాసులవద్ద శత్రువుల పోరు అతి దారుణముగ జరుగుచున్నది. సాయంకాలమందు మరొక భీకరముగ నున్నది. బుల్లికోర్టుకు తూర్పు ముఖమందు గూడ యుద్ధము జరుగుచున్నది.

శత్రువులు సాచెజ్ నదిని ముట్టడించుట.

లండన్, మే 7:— నేటిరాత్రి ఎఫ్. ఎం. సర్ డగ్లసు హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి:— సాచెజ్ నదికి దక్షిణభాగమం దున్న మాక్రోత్తస్థానములపై శత్రువులు మాడవసారి గొప్ప నైవ్యముతో ప్రతియుద్ధ మొక్కరి. ప్రభువుమందు మా కందక ములకు ఏటవాలుగ శత్రువుల ఓరంగులచేడి సమీపించినది. కాని మా శత్రువులును, మరఫరంగులును అగ్ని వస్త్ర మున గురి పించుటచే నదియంతయును చల్లారినది శత్రువులక్షక నైవ్యముల పై మరఫరంగుల గాల్చి నురుమాడితిమి. బుల్లికోర్టువద్ద మైదాన మందు శత్రుబలములను మా శత్రువు దళములను మరఫరంగుల దళములను చుట్టు ముట్టించి. అనేకమంది హతులైరి. ఆది వారమునాడు 6 జర్మను విమానములను నేలగుచ్చితిమి. మరొక దానిని క్రిందకు పారదోలితిమి. మా విమానములు మాడు కని పించుటలేదు.

భయంకరమగు శత్రువు యుద్ధము

లండన్, మే 8:— గతరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:— లాఫాట్స్ యంత్రకాల కుత్తరముఖమందు దినమంత యు శత్రువులు యుద్ధ ప్రయత్నములను చేయనేలేదు. చెమిక్ డెస్ జేయువద్దకూడ శత్రువు తర్విధమైన సమరస్నాహ ములను జేయులేదు. హైలైసు, క్రాయనువైపున శత్రువుల పోరు అతిభీకరముగ జరుగుచున్నది. ఇదట కాలిఫోర్నియా ఉన్న తర్వామిపై క్రొత్తగ వశముజేసికొన్న మా ప్రదేశములను బలపరుచుకొంటిమి. ఈ రణముఖమందు మాచే జిక్కిన కొంత మంది శత్రువులు మా కిట్లు తెలియజేసిరి. ఈ పీటభూమిపై దాడివెధలుటకు నిన్నటిరొజున 4 క్రొత్త జర్మనుపటాలములు బయలుదేరి రణముఖమందు పోరుచున్నవి. వానికి ఆహారముగ నవ్వుము కలిగినది. కిమ్ముకు వాయువ్యములయందు కొంచెము మందుకేగి సమీగ్నా ఎలితు దక్షిణభాగమందున్న కొన్ని స్థాన ముల వశపరుచుకొంటిమి. ఇద్ద రుద్యోగులును, 98 గురు సైని కులును మొత్తము 100 మంది మాచే జిక్కిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము

లండన్, మే 7:— నేటిపద్యాహ్నము పరాసు పత్రిక లిట్లు ప్రకటించినవి:— పోము, ఓయియసువద్ద ఓరంగుల యుద్ధము కొంచెము తీవ్రముగ జరుగుచున్నది రాత్రికాలమందు వాస్సె యిల్లోకు తూర్పుభాగమందును, నెన్సి వైపున నున్న చెమిక్ డెస్ జేయువద్దకు శత్రువులు ప్రతియుద్ధ మొక్కరి. మాశత్రువుల రావానలము జర్మనుల ప్రయత్నముల నన్నిటిని చల్లారినది. వాక్లడు పీకభూమి యందుకు, క్రాయను జిల్లాయందును ఆపవడపప్పుకు ఓరంగుల పోరు భీకరముగ జేరుచున్నది. కాక్లరుపీట భూమి కుత్తరభాగమందు శత్రువుల మధ్యరంగ మందు ఆకస్మికముగ ప్రదేశించి శత్రువుల భంగపుచ్చితిమి. 90 మంది శత్రువులను మాడ బంతులుగ జేసితిమి, కిమ్ముకు వాయువ్యములను, బెర్రి ఆలొకుకు దక్షిణముననున్న కొన్ని కందకములను క్రొత్తగ జేకొంటిమి. వీనిని శత్రువులు ముగ తమ స్వాధీనము జేసికొనుటకు వ్యక్త ప్రయత్నముల జేసిరి. ఈథలములందు 120 మందిని బండిలుగ జేసితిమి. ప్రాసుకు వాయువ్యములనున్న కోటలురుజును మాశతము చేసికొంటిమి. మానుసహోకు ఈ శాస్త్రమున టూటుకొండెమిరాద జర్మనులు బలకరముగ తలపడిరి. వారివందని పరాజితులుగ జేసి ఆహార నవ్వుముల పాలుజేసితిమి, కొంతమందిని బండిలుగ గూడ జేసితిమి.

రుష్యా

తూర్పురంగమందు జర్మనులు ఓడిపోవుట.

లండన్, మే 8:— రషియావారిట్లు ప్రకటించిరి:— జులికోవ్ దక్షిణమును వ్లాసిమిర్ ఒలిక్ సుక్ సమీపమున నుండుగవలను ప్రేల్పియు బాంబుగుండ్లను తీవ్రముగ ప్రయో గించియు జర్మనులు మానైనైవ్యములను ముట్టడించిరి. కాని మా శత్రువుల బ్యాలల కోర్వలేక వెనుకకు పారిపోయిరి. కా రా రావిజూ బ్యాన్దరంగమందు శత్రువులతిథయంకరముగ ప్రేలినవి. గురగూమర్సువద్ద నొక జర్మను విమానమును నేలగుచ్చితిమి.

అమెరికా

అమెరికా వారు ఇంజనీరుల పటాలములను పరాసుదేశమున కంపుట.

వాసింగ్టన్, మే 8:— పరాసుదేశమందు రస్తాలు కాలువలు మున్నగు వానిని సరిగనుండుటకును రాకపోకలకు ఆధ్వంతములేకుండ సదుపాయము జేయుటకును అతి త్వరిత ముగ ఇంజనీరు పటాలములను పరాసు దేశమునకు పంపుటకు సిద్ధముజేయవలయునని అమెరికా నౌరతనమువారిచే ఉత్తరువు జేయబడినది. ఇదివరలో నౌరతనమువారు పంపెద మనుకొన్న నైవ్యములకును వీనికిని సంబంధములేదు. ఇవి అదనముగ బోవు నైవ్యములు.

కర్నలు రూసువెట్టుగారి నైవ్యము

న్యూయార్క్, మే 8:— పరాసురంగ వందు బోరు టకు కర్నలు రూసువెట్టు గారిదిగవకు 1,80,000 మంది సైనికు లను సిద్ధపఱచిరి. వీరిలో చాలమంది 25-50 ఏండ్ల మధ్య వయసుగలవారు నున్నారు. వీ రందరను వ్యాపారములు జేసు కొనువారు. ఈపటాలమంతయు స్వయంచలాయముతో గూడు కొన్నది. పూర్వము యుద్ధకార్యదర్శిగానున్న ట్రింపుక్ గారు వీనిలో జేరిరి.

టొల్క్మను

టొల్క్మను రంగమందు మిత్రము డలివారు

కొన్ని ప్రదేశములను బట్టుకొనుట.

లండన్, మే 7:— మాసిఫోనీయా రంగమందున్న పరాసు వారిట్లు ప్రకటించిరి. జులికోవ్ ప్రాంతమందు పరాసు వెజె లిట్లు నైవ్యమును కలిసిపోవటచే రె కలలోమీటగుల వరకు వ్యా పించి యున్న శత్రువుల స్థానములు కొన్ని మా స్వాధీనమైనవి. బల్గేరియను ప్రతియుద్ధమును కలిపియు ప్రతిహతము జేసి కొంతమందిని బండిలుగజేసిరి. రెండుసార్లు గూడ వెజెలిట్లులు చాల నైవ్యముతో పోరాడిరి.

జర్మనీ

జర్మనియందు సైనికులలోటు.

లండన్, మే 8:— పరాసువారి ప్రధానకార్యాలయ ముండున్న రూటరు విలేఖరు డిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:— శత్రుబలములు చాలనండుగ హిండెక్ బర్గారు ఛాంపేను, ఆట్టోబయను కందకములలో నున్న సైనికులందరిని రణరంగ మందు వినియోగించి పోరుచు న్నారని చాంఫెసు నుండి సమా చారములు వచ్చుచున్నవి. 143 పటాలములు పరాసు రంగ ముండే యున్నవి. హిండెక్ బర్గారు మూలబలము సంఖ్య 44 పటాలములు ఆరగా వాదాపుగ 450,000 సైనికులు వీరి స్వాధీనమందున్నారు. ఇదివర కపుట్టి 33 పటాలములు యుద్ధ మందు పోరుచున్నవి. నవ్వుము కలుగుటచే పీనిలో సగము వం తును రణరంగమునండి వెనుకకు తప్పించి క్రొత్తమాధులు చేయుచున్నారు. ఏట్రిలు మానునందు పరాసురంగమందు జర్మనులు 200,000 మందిని నవ్వుపోయిరి.

జర్మనిలో 50 మంది చీనావారిని బంధించుట

ఆమ్స్టరుడం, మార్చి 21:— డెర్లె, మ్యాగ్నిచిలలో యుద్ధముచున్న 50 మంది చీనాజేతపు విద్యార్థులు కుట్రలు బన్నుచున్నారను సంజేహమున వారిని జర్మనీవారు బంధించి వట్లు కొలలోను సమాచారములు తెలుపుచున్నవి. వీరు తమ మంత్రులతో కలిసి జార్జిరీ నుండి వెడలుటకు సిద్ధ పడు చున్నారు. చీనా విద్యార్థులను కడలిపెట్ట వలెనని చీనా మంత్రులొకరు డెర్లెను ప్రభుత్వము వారితో వాగము సలుప సం సిద్ధులైయున్నారు. వాస్తవముగ ఈ చీనా విద్యార్థుల నెండు లకు బంధించిలో తెలియలేదు.

ముఖ్య సమాచారములు

తిరువాన్కూరు సీనియరు డివాన్ జేమ్స్ పదవి నుండి విశ్రాంతిపొందుచున్న డి॥ బి॥ వి. నాగమయ్యగారు స్వగృహితులు.

కోయంబుత్తూరు మండలసభ:—మండలసభాధ్యక్షుడవ టికి ఆనిదెసేంటుగా రెన్నుకొనబడిరి. సినిమథయేటరునందు జూనునెల 28, 24వ తేదీలకు సభజరుగును.

ఏప్రిలు 30వ తేదీకి అవతల యునైటెడ్ స్టేటుస్ కాన్ఫరెన్స్ ఉద్యోగు లొసగిన ప్యాస్పోర్టులు లేనిది ఎవ్వరును యునైటెడ్ స్టేటుస్ పోకూడదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

సంగ్రామముయొక్క వివిధరంగములలో మహాధీర త్వముతో పోరునల్పిన గొల్లయ్యరు వైనికులకు సింధియామహా రాజుగారు వేతనములను వృద్ధిజేసి, స్థిరమైన ఉపకారవేతనము లేవనెత్తించిరి.

పోయా అను జర్మను మనిషిని బాకుతోపాడిచి చంపి నందులకు నాగబాతాఅను పోలీసుబల్కన్ తునకు టాంగూ సెవనుజ్జిగారు ఉరిశిక్ష విధించిరి. దీనివై ముద్రయి లోయరు బర్మా చీఫ్ కోర్టులో ఆప్టిలు దాఖలుచేయ కోర్టువారు ఉరి శిక్షను ఖాయపరిచిరి.

దారుణమగు ప్రమాదము:— కలకత్తాలో బరిడ్జ్ అను నతడు స్టీమరునకు సామానాలను అవతలిచేయించుచుండెను. కేసు యొక్క కొక్కి ఆయన బట్టలకు తగులుకొనుటచే నాతడు 12 అడుగుల ఎత్తుననుండి తలకొండగ ఇనుపరేవుతో నమ ర్పబడి యుండిన స్టీమరుతట్టువై బడెను. ప్రమాదకరమగు గాయములు తగిలినవి. వెంటనే వైద్యశాలకు గొనిపోయిరి. గాని ప్రయోజనము లేకపోయెను.

నగల దొంగతనము:— సింహళమున గవర్నరుగారి బంగారాయందు 2 వ తేదీ రాత్రి 900 విలువగల నగలు దొంగిలించబడినవి. నగలపెట్టె సాయంకాలము పడకగదిలో నుంపబడెను. కాని రాత్రి 9 1/2 గంటలకు హెల్మింగ్సు దొర సాని యాగడిలోనికి బోయెను. అచట నాపెట్టె గానరా లేదు. ఈ సమాచారము వెంటనే పోలీసువారికి తెలియజేయబడెను. ఒక నేతకుని అరెస్టు చేసిరి.

రాంఠూరు నవాబుగారు బారెల్లిలోనుండు తేమధన ములను యుద్ధరంగమునుండి మరలివచ్చిన తుతగాత్రులకును, లోగపడి తేలుచున్న బ్రిటీషు ఉద్యోగస్థులకు విశ్రాంతియంది రములుగ నుపయోగించు కొనువచ్చునని సర్వసేనానిగారితో తెలియజేసిరి. ఈ భవనములను రెండింటిని దర్బారువారేతమ సొమ్ముతో బాగుచేయించి 36 మంది ఉద్యోగస్థుల కిరువగు నట్లు ఏర్పాటులు జేసిరి.

అఖిలభారత మహమ్మదీయ సంఘము వారు తీర్మానించిన ప్రకార మార్జునకేతుసుకు పోవుటకు ఈదిగువ వివరింపబడిన వారిని ప్రతినిధులుగ నియమించిరి. (1) గౌరవ నీయులగు, మహమ్మదాబాదు రాజాసాహేబు; గౌరవ నీయులగు ముజల్ హుక్కు, గౌరవనీయులగు జిన్నా గార్లు. దేశీయమహాసభవారితో నియమితులగు ప్రతినిధులతో పాటు వీరును ఆంగ్లేదేశమున పనిచేయుదురు.

ఈనెల 8 వ తేదీ మంగళవారమునా దుదయమున సొక నంగదేశపు యువకుని మృతక శేఖరును “సిటీస్టోరుమిల్సు” కడ కనబడెను. ముగ్గురు బెంగాలి లొక మోటారు బండిమీద వచ్చిరనియు రివాల్వర్లు ప్రేల్చిరనియు పియ్యట బండి కనబడ లేదనియు, సొక రైల్వేస్టాకు చెప్పెను. మృతుని వివరములు తెలియలేదు. కాని గత రాత్రి బారా బజారులో జరిగిన హత్య కిదిగూడ సంబంధించినదే యని తలచుచుండిరి.

విక్టోరియా ఘోషా ఆసుపత్రి:— ఈ సంవత్సరమున లోగుల సౌకర్యముల విషయమై ఈక్రింది చందాలుచేరినవి. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు రూ 210, ఆర్.కె. జి. లీచ్ గారు రూ 72, గా. నర్. ఎ. జి. కాన్యక. సి. ఎస్. వి.

వి. పి. యస్ గారు రూ 72, ఖానుబహద్దరు మహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజ్ బాద్షా సాహేబ్ గారు 72. ఒక రోగిపోషణమునకు సాలునకు 72 రూపాయలగును. 2,100 రూపాయ లిచ్చిన చిరకాల మొకరోగికి సౌకర్యములొనర్పవలగును. ఈసంవత్సర మునకు 5 వేల రూపాయల ప్రస్తుతము కనపించుచున్నది. గనుక విరాళముల కొరకు గా॥ కార్యదర్శి ప్రార్థించుచున్నారు.

బొంబాయి నగరమున గత మంగళవారము నాడు, సేతు త్రిభువనదాసు, మాధవదాసు, వజ్రావనదాసు మొదలగు వారొక వేదశాస్త్రపాఠశాలను తెజచిరి. ఈ పాఠశాల మార్వాడీ విద్యాలయములో నుంచబడెను. బొంబాయి నగరమున జరుగుచున్న అనేక మతకార్యములందు కర్మకాండను సరిగ జరిపించుటకు సమర్థులగు బ్రాహ్మణు లిపుడు లేకను యితరస్థలముల నుండి రప్పించవలసివచ్చుచున్నది. ఈ వేదపాఠశాలలో చదివినవారిలోపమును తీర్చెదరు గాక యని సేతుత్రిభువనదాసుగారు ప్రారంభోత్సవసమయమున జెప్పిరి. ఈ పాఠశాల యందు వేదవిద్యను ప్రస్తుత కాలానుగుణ్యముగ నేర్పెదరు. వారికి ఇతర విషయములనుగూడ భాగుగా బోధించెదరు. మొదటివత్సరమున దీనివలనకలుగు ఫలితమునుబట్టి దీని భావిస్థితి నిర్ధారణ చేయబడును.

నర్. వి. భాష్యం అయ్యంగారు:— అయ్యంగారి తోడనే మైలాపురమునకు ప్రసేధికలిగినది. వారికి పూర్వమున మైలాపురమున నెట్టికో యెవ్వరు నెఱుగరు. అయ్యంగారి స్మారకచిహ్నము కొర కొక నిధి యేర్పాటుప బడియున్నది. కాని విధిమాలమున ప్రజల కెవ్వరైన లాభమును గాని కలుగలేదు. కోర్టుపనులమీద యితర జిల్లాలవారు వెక్కిరిండు మైలాపురమునకు వత్తురు. ఇట్టి వారలు నివసించుటకు సదుపాయము చేయవలసియున్నది. రాజానర్ రావు స్వామి మొదలొకరు సుత్రమువంటి సుత్రమునొక దానిని మైలాపురము నెలకొల్పిన చాల నుపయోగకరముగ నుండును. సుత్రమును గట్టిచి పెద్దతోటను వేయించి దానిలో అయ్యంగారి శిలావిగ్రహమును నెలకొల్పినచో కోర్టుపనుల మీద వచ్చువారు బసలకిబ్బంది పడనక్కరలేదు. ఇదివరలో జరుచేసిన వైకము నీందులకు వినియోగించిన యెడల వెండు విభముల సాధకమగును. సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులగు అయ్యంగారి కిని యుత్తమ స్మారకచిహ్నమగును.

విభవరాలగు గిరిబాలయను నామెకు (కలకత్తా కాపురస్థురాలు) 2 మాసముల మగ పిల్లవాడుండెను. గత డిసెంబరు నెల 4వ తేదీ ఉదయమున ఈమె పిల్లవానితోగూడ నెటకో పోయెను. ఎక్కడికిపోయెనో, ఏమయ్యెనో, ఎవరికిని తెలియదు గాని ఉదయము 9 గంట అప్పుడు యీ మెహత్రముగానవచ్చెను. కొన్ని గంటలైన యనంతరమున సొక క్రైస్తవశ్రీచేరుక నున్న యరణ్యమునకు పోవ తటస్థించెను. అచ్చట నా బాలుని చూచెను. ఈమె చూచు సరికి బాలుడు సజీవుడైయుండెనుగాని కొన్ని నిమిషములకే ప్రాణముల విడిచెను. పోలీసువారు వెంటనే గిరి బాలను అరెస్టు చేసి కేసుచేసిరి. జూరివారిమె నిర్దోషియని తీర్మానింప వెనున్న జడ్జిగారు వారి యభిప్రాయముతో సంగీకరింపక హైకోర్టు వారిని తీర్పు జెప్పగోరిరి. ఆమె పిల్లవాని సెంటరిగ విడిచి పెట్టుట సత్యమేగాని బాలుని చంప నుద్యమించెనని చెప్పట కాధారములేదని హైకోర్టువారు రభిప్రాయపడి ఆమెకు 2 సం॥ క కఠినశిక్షను విధించిరి.

ముద్రణాలయమున దొంగతనము:— గొన్ని రాత్రి 11 గంటలకు మరల నొకదొంగతనము జరిగినది. హంటురోడ్డున నుండు మెథాడ్స్ ముద్రణాలయనుండి రంగస్వామి, మునుస్వామి అను నిరువురుకులీలు అచ్చుముక్కలు, బ్లాకులు మున్నగువానిని రిక్ సాబండిలో వేసికొని ఎత్తుకొనిపోవుచుండిరి. ఒకడు బండి ని లొగుచుండ, రెండవవాడు మెల్లగ వెనుక నడుచుచుండెను. ఈ రీతిగ వారు బండితోగూడ హోస్ బ్రిడ్జిముద్దకువచ్చునరికి వారిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. అదివరలోనే పోలీసువారి కెవ్వరో ఆహ్వానిచ్చియుండ, యిరువురు జవానలతోడ ఇన్స్ పెక్టరు జ్ఞానప్రకాశంపైగారు వీరికొరకు నిరీక్షించి యుండిరి. దొంగలబట్టిన యనంతరమున కొంతసంభాషణ జరిగినది. దొంగలు తా మెనర్పిన యకృత్యము నొప్పుకొనుచు, ముద్రాలయములోనికి తా మెట్లుపోయినదియు వివరించిరి. ప్రస్తుత మా వోగలు జెయిలులోనన్నారు. నేడు మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట పెట్టబడుదురు.

ఇందూరు సంస్థానములో సంస్కరణములు

నిర్బంధావిత ప్రారంభ విద్యను వ్యాపింపజేయుటకును, తద్విషయమై విపులమైన యేర్పాటులు గావించుటకును తీర్మానింప బడెను. శాసనసభా నిర్మాణమున కొక తీర్మానము పాడింపబడెను. త్వరలో నామోదింపబడును. శ్రీ పునర్వివాహశాసనమును ప్రజా వివాహ శాసనమును ఇటీవలనే ఆమోదింపబడినవి. ఈ రెండవ శాసనము ననుసరించి భిన్న జాతులకు చేరిన వధూవరులు వివాహ మాడగోరినచో మత త్యాగ మవసరము లేదు. కాన నిది చాల నుపయోగకరమగు శాసనము. బ్రిటిషువారి పరిపాలనమందున్న హిందూదేశమున నీ సౌకర్యములేదు. కాన సంతృప్తి కువివాహముల కభ్యంతరము కలుగుచున్నది. ఈ లోటును ఇందూరు సంస్థానము వారు తీర్చి మహాపకార మొనరించి రని ఇందూరుప్రకాశ పత్రక వ్రాసినది.

‘మెడికలు రిజిస్ట్రేషను ఆక్టు’ సవరణ నిమిత్తము రాబోవు బొంబయి శాసన సభయందు ఒక తీర్మానము పాడించెదమని గా॥ వి. జే పట్టుగారు తెలియజేసిరి. ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు మూడు కారణములు గలవు.

(1) ప్రస్తుతము ఆంగ్లే వైద్య పరిషదయందు వైద్యశాసనము నమలుజరి పెడు నియమితవైద్య కాఖాసభ్యుల సంఖ్యను 6 నుండి 4 గింటికి తగ్గించుట. మొత్తముసంఖ్యను 13 గురికిమించుచుండునట్లు యిద్దరుసభ్యులను నియమించు అధికారమును బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునందలి వైద్యశాఖ పరిపాలకవర్గమున కొనగంట. హాస్పిటల్ ఆసిస్టాంటులను గూడ వైద్య పరిషదయందు సభ్యులుగ నియోజించుటకు అభ్యంతరములను తొలగించుట. వర్తమానమందు బొంబయి వైద్యశాస్త్ర శాసనము ప్రకారమునచో ఆసిస్టెంటు, ఆసిస్టెంటునర్సులు ఇతరులకు ఓటులియవచ్చును. గాని తాము మాత్రము సభ్యులుగ నిలుచుటకు వీలులేదు. (2) వైద్యసహాయమున ‘నీచప్రవర్తనము’ అను శబ్దమునకు సరియగు నర్థమును నిర్ధారణచేయుట.

న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులుగారి విరాళము:— ఆంధ్ర జాతీయోద్ధారకులగు న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులుగా. రాంధ్రజాతీయ కళాశాలకు రూ 5,000 ల విరాళ మొసగినను సువార్తను మాపాతకుల తెరిగించుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము. ఈ మొత్తమును గొందఱు ఆంధ్రవిద్యార్థులకు హిందూతత్వ శాస్త్రమునందును, హిందూధర్మ సంప్రదాయములందును సుశీతులగు సెనర్స్, వారి ఆంధ్ర సేవకులగు సెనర్సులకై వినియోగించవలసిన దని పంతులుగారి యాశయము. ఇప్పుడు ఆంధ్రమండలమున జాలమంది యువకులు సత్కార్యోత్సాహప్రేతులై, గ్రంథాలను స్థాపనము, నిమృజాత్మధర్మము, సహకారోద్యమ ప్రచారము, మాతృభాషా పరిశోధనము, మొదలగు జాతీయోద్ధారకములగు కార్యములందు దీక్షోపరు లగుచున్నారు. వీరియందు ధర్మచింతయు, ఈశ్వరభక్తియు, స్వయంతాభిమానమును బ్రజ్వలింపజేసినయెడల, దేశసేవ యెక్కువయధార్థమైన దగుటయే కాక, ప్రజలయందు ఆత్మబోధమును గావించుట కెక్కువయధికము గలుగును. —కృష్ణపత్రిక.

కల్లపూరులోని రాజారాము కళాశాలయందు నడుపుకొనిన 19 సం॥ ల వయసుగల విష్ణుబాబు భావ్ అను విద్యార్థి వై గత శనివారమునా దొక చోరకేసు దాఖలైనది. ఈతడు ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షయందు కృతార్థుడై గ్రాంటు వైద్య కళాశాలయందు తేరు నుద్దేశముతో బొంబయి నగరమున నుండెను. గత బుధవారమునా డీకెకు స్వపరిపాలనా సమితివారి యుచితపతనమందెముకు బోయి యుండెను. అచట రెండు హుండీలు (20 రు॥ ల దొకటి, 325 రు॥ ల దొకటి) పడియుండెను. ఈ విద్యార్థి వానిని సంగ్రహించి ఇండియా బ్యాంకుకు గొనిపోయి సామ్రా్యవలసినదనికొరెను. ఒక హుండి తాలూకు సామ్రా తాము జమకట్టుకొనవలసినదనియు, రెండవ దానివై సంతకము చేయించుకొని వచ్చిర గాని సామ్రా నీయజాలరునియు బ్యాంకివారు చెప్ప విద్యార్థి వెనలిపోయెను. కొంత సేపటికొక హుండివై వి.ఎస్. డెడెఅని దొంగసంతకము చేసికొని బ్యాంకుకురాగా సి.వి.డి. యుద్యోగి యాతని అరెస్టు చేసెను. విద్యార్థి తన నేరము నొప్పుకొని, కల్లపూరునకు పోవుటకు ద్రవ్యములేక అట్లు చేసెనని చెప్పెను. విద్యార్థి స్థితిగతుల నరయు నిమిత్తము మేజిస్ట్రేటు గారు తీర్పును నిలుపుచేసిరి.

—:O:—

[illegible]

అను. ఇందులను ప్రముఖ ప్రతిపంశశ్నరమును 4000 రూపాయము
ను ప్రశ్నేకముగ నుంచవలెను. ఈ సొమ్ము ఒక విద్యార్థి
కొక్కవగానుండిన సొమ్ము సరిబడు నందటి విద్యార్థుల సంపదల
యనును. వాస్తాప్రతికా ప్రముఖములమునవచ్చిన దగ్గభాస్తులను
ప్రతియు ప్రభుదగ్గభాస్తుదారు నిట్టిచదువున కెన్న కొనవలయును.
ప్రభు రాజధానిలోని మేదగతితరగతి కళాశాలల ప్రెసిపెంటుల
యను సలహా చేయదగిన ఉపాధ్యాయులయను, కుటుంబాధ్యక్షు

(సం॥) సి. ఎస్. మణి,

THE GREAT WAR.

Colonel Roosevelt's Army: 1,80,000 Recruits Enlisted.

GERMAN RESERVES DRAINED: 143 DIVISIONS IN FRANCE.

HALF THE GERMAN ARMY OPPOSES BRITISH FRONT.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN.

Constituting Naval War Staff. Main Lines Settled.

LONDON, May 8. The main lines of the constitution of the new naval war staff are virtually settled. It is understood that Sir John Jellicoe as Chief of the Staff will be freed from all administrative detail in order to give undivided attention to questions of policy and strategy assisted by the Director of Operations and Director of Intelligence. Organisers who have made their mark outside the service as well as inside will be called in.

Unity of Action and Aim Secured.

Mr. Lloyd George, Sir John Jellicoe and Sir William Robertson have returned to London. It is understood that they are completely satisfied with the result of the Paris Conferences which were devoted almost exclusively to military and naval matters and measures adopted to secure both unity of action and unity of aim.

Enemy Aeroplane Bombs London. The Bombing Described.

LONDON, May 8. The air-raid in northeast London took place at half-past twelve in the morning in bright moonlight. All the bombs fell in one borough, three close together, one of which wrecked a bathroom. The others did little damage. The casualties were due to the last bomb, which exploded in the top flat of a block of flats, killing a man and seriously injuring his wife and shattering the water-tank which flooded the lower floors.

Food Wastage Penalised.

LONDON, May 7. In the House of Commons, Captain Bathurst stated that an order was being issued penalising the wastage of food.

AUSTRALIA.

Australian Elections. Final Results.

LONDON, May 8. The following are the final results of the Australian Commonwealth elections.
THE HOUSE OF REPRESENTATIVES.
Liberals 38.
Hughesites 15.
Labour 25.
THE SENATE:—
Liberals 10
Hughesites 13.
Labour 13.
Mr. Hughes's National Coalition Ministry thus has majorities of twenty-five and ten in the House of Representatives and Senate respectively over Labourites.

AMERICA.

Colonel Roosevelt's Army. 1,80,000 Recruits Already.

LONDON, May 8. NEW YORK.—A force of 180,000 men has already been recruited by Colonel Roosevelt for service in France. It consists largely of substantial business and professional men between the ages of 25 and 50 and is self-supporting. It includes Mr. Stimson, formerly Secretary of War.

Engineer Regiments for France.

LONDON, May 8. WASHINGTON.—Nine regiments of Engineers have been ordered to be raised for duty on communications in France as soon as possible. These are additional to the forces contemplated in the Government's army plans.

NORWAY.

Nickel Works Destroyed.

LONDON, May 8. CHRISTIANIA.—The nickel refining works at Christiania, regarding which there has recently been a considerable discussion owing to the fact that the whole of its output has been going to Germany, has been burned down.

GERMANY.

50 Chinese Arrested.

AMSTERDAM, May 8. According to Cologne reports, 50 Chinese, mostly students living in Germany, especially in Berlin and Munich, were arrested yesterday on a charge of conspiracy. They were preparing to leave Germany with their Legation. It is expected that the Chinese Minister will enter a protest in order to obtain their release. The actual reason for their arrest is not given.—Exchange.

FRENCH FRONT.

The Drain on Germany. Every Available Man in France.

LONDON, May 8. Reuter's correspondent at the French headquarters says:—Reports from Champagne show that Hindenburg has been forced to utilise every available man in the trenches in Champagne and Artois. Two-thirds of the German army is now in France, namely, 143 divisions. Hindenburg's reserve was 44 divisions, approximately 450,000 men. Already 33 reserve divisions have been engaged, half of which have been withdrawn to reform on account of their losses. German casualties in France in April amounted to 200,000.

Main Opposition Against British.

LONDON, May 8. Telegrams from Paris say that nearly half the German forces on the western front are opposed to the British, though the latter's line is one-third the length of the French line.

Furious Artillery Duel. French Gain Ground N. W. of Rheims.

LONDON, May 8. Last night's French communique said:—During the day the enemy did not renew his attempts north of Reims and against Chemin-des-Dames. The artillery duel continued furiously in the direction of Hurtlebise and in the Craonne sector, where our troops consolidated their new positions on the Craonne plateau. According to the statements of prisoners taken in this part of the front, four fresh regiments, participating in the fruitless attacks yesterday evening against this plateau, suffered very heavy losses. Northwest of Rheims, we appreciably extended our positions south of Baigneul, taking one hundred prisoners, including two officers.

A German Report.

LONDON, May 8. A wireless German official communique says:—Near Lens and Arras artillery firing increased to great violence in the evening. The battle is spreading further eastward past Bullecourt.

LONDON, May 8. This afternoon's French communique reports considerable artillery activity between Somme and Oise. Enemy counter-attacks at night east of Vauxaillon and on Chemin-des-Dames in the direction of Cerny. Our fire smashed all German attempts. Artillery struggle was occasionally violent further east on Vaucelers Plateau and in the Craonne district. A Coup-de-main carried the enemy centre of resistance north of Vaucelers Plateau ninety prisoners being taken. Fruitless German attempts to regain footing in trenches which we captured yesterday northwest of Rheims and south of Berryaube led to a sharp fighting which ended to our advantage. We took 120 prisoners here yesterday. We captured the redoubt northwest of Prose and repulsed a strong German attack on the crest Teton northeast of Mont Haut inflicting losses on the enemy and taking prisoners.

BRITISH FRONT.

Enemy Attack on Souchez River. Defeated with Heavy Loss.

LONDON, May 8. F. M. Sir Douglas Haig to-night says:—The enemy with considerable forces this afternoon launched a third counter-attack against our new positions southward of the Souchez river. The first wave reached the slope fronting our trenches where it was destroyed by rifle and machine-gun fire. The enemy's supporting waves were caught by our artillery barrage and broken up. No Germans reached our trenches. A strong body of the enemy was caught in the open in the vicinity of Bullecourt by our artillery and machine-guns and suffered heavy casualties. Six German aeroplanes were brought down on Sunday and another driven down. Three of ours are missing.

LONDON, May 8. The British communique says:—German artillery was active particularly between Fresnoy and Looz. We made a successful night raid on Neuve Chapelle and Faquiesart. An enemy raid northeast of Armentieres was driven off after a hand-to-hand fight. Another raid southward of Armentieres was repulsed.

RUSSIAN FRONT.

Allies Capture Position. Brilliant Work of Venezelist Troops.

LONDON, May 8. A French Macedonia communique says:—In the region of Ljumnica an attack by the French and Venezelist

TELEGRAMS.

contingents enabled us to occupy the advanced enemy positions on a front of five kilometres. A Bulgarian counter-attack was repulsed by the Venezelists, who took prisoners. In both actions the Venezelists behaved brilliantly.

SALONIKA FRONT.

German Attack Defeated.

Intense Bombardment.

LONDON, May 8. A Russian communique says:—Near Vladimir Volynsk, south of Zubiknow, after an intense fire by mines and bombthrowers, a company of the enemy attacked, but was driven back by artillery and rifle-fire. On the Kaba Ravce-Zboruff front, there was an intense bombardment. A German aeroplane was brought down near Guragumors.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondent.

[BY WIRE.]

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, May 8. Applications for the War Loan now amount to Rs. 18,20,75,300. Details are as under:—

	Rs.	As.	Ps.
Bombay	6,91,92,600	0	0
Bengal	5,73,12,700	0	0
The Punjab	1,45,91,700	0	0
United Provinces	1,34,24,300	0	0
Madras	93,16,200	0	0
Burma	69,41,600	0	0
Minor Administrations	53,68,800	0	0
Central Provinces	31,35,000	0	0
Bihar and Orissa	21,02,100	0	0
Assam	3,90,300	0	0

BOMBAY.

Medical Registration in Bombay.

An Amending Bill.

BOMBAY, May 8. The Hon'ble Mr. V. J. Patel has given notice of introducing in the Bombay Legislative Council a bill to amend the Bombay Medical Registration Act. The object of the bill is twofold, viz. (1) to reduce the number of nominated members of the Medical Council which administers the Act, from six to four and to give the Medical Faculty of Bombay University the right to elect two members keeping the total number at thirteen. (2) To remove the disqualification to be elected to the Council imposed on medical men of the rank of Hospital Assistants. Under the present Bombay Medical Act, Hospital Assistants and Sub-Assistant Surgeons can vote for election of members but themselves cannot stand as candidates. (3) To prevent the mischief likely to be created by the interpretation proposed to be put by the Medical Council on the words "infamous conduct, in any professional respect" occurring in sections 7 and 9 of the Act, the Medical Council having threatened removal from the register the names of any medical man interesting himself in any indigenous system of medicine.

BURMA.

An Unsuccessful Appeal.

Death Sentence Confirmed.

RANGOON, May 8. The Chief Court, Lower Burma, has just disposed of an appeal of a Burman police constable named Ng Ba Thaw, who was sentenced to death by the Sessions Judge, Yangon, on a charge of murdering another Burman named Po Ya by stabbing him with a spear.

According to the case for the prosecution the accused, stationed at Payaoyo than, after delivering a letter to the Head Constable of Waw at 7 P. M. on 11th December, went to the house of a registered bad character. Then they both went to a tea shop. There a man, said to be Po Tha, struck the accused on the head with a stick causing a two-inch wound. The case for the prosecution then was that the accused after this went armed with a spear, indiscriminately attacking every one he came across. Po Ya, who was one of those attacked, subsequently succumbed to the injuries received. The defence contested that the story by stating that, after the accused received the injury on the head, he was taken away to a village two miles off. The Court, disbelieving the defence statement, held that the offence was proved against the appellant and dismissed the appeal, confirming the death sentence.

UNITED PROVINCES.

A Patriotic Nawab.

ALLAHABAD, May 8. His Highness the Nawab of Rampur has offered to the Commander-in-Chief the use of his houses at Bareilly for wounded and convalescent British officers. The offer has been accepted. The houses have now been fully furnished at the expense of the Durbar so as to accommodate about 36 officers.

TELEGRAMS.

PUNJAB

The Punjab Chief's. Reforms Memorandum.

LAHORE, May 9.
It will be remembered that the address presented to H. E. the Viceroy by the Punjab Chiefs Association on the occasion of a garden party in the Aitchison College grounds on the 14th April contained a reference to a memorandum on most war reforms submitted by the Association to the Lieutenant Governor. His Excellency in his reply mentioned this memorandum, but remarked that he had not yet seen it. The "Civil and Military Gazette" has now published the text of the memorandum together with a covering letter from the Honorary Secretary of the Chiefs Association, H. M. Zulfiqar Ali Khan which explains the inception of the memorandum and the objects which his Association had in view in presenting it. The following are the reforms suggested by the Association: Proposed provincial reforms. (1) Local self-government should be developed and improved by appointment of non-officials as Presidents or Municipalities and District Boards; (2) An advisory committee should be established in each division to advise the commissioner generally and particularly on questions which do not fall within the purview of local bodies; (3) the Provincial Council should be enlarged by an increase in the number of members so as to give definite and adequate representation to important minorities; (4) The Chiefs Association should be given the right of returning two members, a Hindu and a Mahomedan by election to the Provincial Legislative Council; (5) the Punjab should rank as a major province like the United Provinces and Behar and Orissa and the system of Council Government be extended to this province. Besides the President the number of Indians and Europeans in the Council should be equal; (6) the provincial Legislative Council should be given the right of electing two members to the Imperial Legislative Council instead of one as is the case at present; (7) administration of Civil and Criminal Justice should be entrusted gradually to Honorary agency, provided that men who by ability and character competent to fill officers are found. When such men can be found they should be entrusted even with the powers of an Assistant Sessions Judge; (8) Summary and hilly districts in which there is no prospect of civil irrigation should be permanently settled. Districts which have been benefitted by canal irrigation should be settled for a period of years; (9) one or more education institutions should be opened for the sons and orphans of military men who are serving or have served the Government and in which education should be given on favourable terms.

The following are suggestions on questions which are of general nature and have bearing on the whole of India (10) Commissions should be opened to Indians and young men of good families should be given preference. Proper arrangements should be made for military training of Indians to qualify them for commissioned ranks; (11) the system and principle of internal defence introduced by the Defence of India Force Bill should be made permanent; (12) Rules under the Arms Act should be so modified as to remove present racial distinction; (13) India should be given its proper place in any scheme of Imperial Federation which may be formed after the war; (14) indentured labour should be abolished; (15) conditions of emigration of Indians to Canada should be assimilated to those of the Japanese; (16) Indian industries should be encouraged and saved as far as possible from harmful effects of extraneous competition; (17) special jagirs, liberal land grants and pensions should be given to the survivors and heirs of men who have served in the present war.

SOUTH INDIA.

Mr. V. Nagamiah's Death.

Dewan Bahadur V. Nagamiah, retired Senior Dewan Peishkar of the Travancore State, passed away this morning after a short illness.

BRIEF TELEGRAM.

Lieutenant Manikkath Vythi Menon, I. M. S., a native of Palghat arrived here yesterday from England. Mr. Vythi Menon who passed out of the Madras Medical College and later for Edinburgh to prosecute his higher studies in medicine, took the degrees of L. R. C. P. L. R. C. S. and L. F. P. S. and became a specialist in ear, throat and eye diseases. He was afterwards employed as House Surgeon in the Royal Hospitals at Leeds and Chesterfield. Soon after he was given a commission in the I. M. S. and was posted to Mhow division as Medical Officer.

CALCUTTA.

The Calcutta Dacoity and Murders.

CALCUTTA, May 8.
With regard to the mysterious find of a dead body on the Strand Road it is now ascertained that the discovery was made at 10 P. M. last night and the deceased was shot dead a little before 9 P. M. Enquiries made go to show that this outrage happened immediately after the Armenian Street dacoity. At 8-30 P. M. a motor car came from the south along the Strand Road. The thoroughfare being closed the motor stopped and the deceased got down from the car and turned the handle to start the car to go back. When he was coming back to his seat he was fired at mortally. The deceased was about 55 years old and besides a purse with a few rupees and some cigarette there were several revolver cartridges in his pocket. After firing at the deceased the master of the car proceeded again in full speed along the direction from which he came. The identity of the deceased has not yet been established. It is suspected that the deceased was one of the gang who committed the dacoity in the Armenian Street.

Regarding the armed dacoity with murder at the Armenian Street last night it is now found on enquiries that the outrage took place precisely at 8-15 P. M. and seven Bengalee youths all armed with revolvers took part in the crime and

finished their work in ten minutes. A beat constable who was within fifty yards of the scene of occurrence was attracted to the spot by the revolver shots. When he approached near the shop the anarchists fired at the constable which however missed him. He immediately ran to the fire alarm post close by and pulled the alarm chord. The fire brigade arrived at the spot immediately but the dacoits left in the meantime. The fire brigade went in pursuit of the dacoits who escaped by motor car. This morning a portion of a revolver and six cartridges were found in a lane next to the shop where the dacoity was committed. Cartridges are similar to those used on the previous anarchist outrages. No arrest has yet been made.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

UNCORRECTED.

LONDON, May 8.
Haig to-night reports. Enemy delivered heavy counter-attacks early this morning in neighbourhood of Fresnoy. First gained foothold in our trenches northeastward of village but ground lost was shortly afterwards recovered. Two fresh German divisions delivered attack in force eastward of Fresnoy. They were repulsed on right with heavy casualties and our positions were successfully maintained. On other hand offer fierce resistance on left we were compelled to withdraw from Fresnoy village and wood. Seven of our aeroplanes on Monday brought down seven observation balloons in flames. Six German aeroplanes were brought down in air fighting two others shot down by gunfire and seven driven down out of control. Eight of ours are missing.

Speaking on food question in house of lords Devonport said that meatless day was being abolished in consequence of increased consumption of less plentiful substitutes he anticipated that supplies of breadstuffs would suffice till new harvest if people responded to appeal to consume less and submarine activity did not exceed what was reasonably likely supplies of food in 1917 had hitherto been better than in 1916. He stated that system of rationing was being organised in order to secure equality of supply among all classes and would be introduced if submarine necessitated it. Devonport foreshadowed possibility of further increasing extraction of flour from wheat and augmenting its admixture with larger proportion of other cereals than at present. Consumption of bread had not yet been sufficiently reduced. He indicated introduction of measures to prevent exploitation of prices of foodstuffs.

ఆంధ్ర ఇండియనులు.

ఆంధ్ర ఇండియనుల ప్రతికేమని పునఃకేమి? భారతీయులకి వ్యతిరేకంగా ఉన్న వారు ప్రతిజ్ఞ బూనియుండిరి. తత్కారణమున మన వాక్యముల కసాధ్యము చేయుటయు, విప్రతిపత్తి ములను సుఖముగా వ్రాయుటయు వారికి విధియైయున్నది. ప్రత్యేక వివాదములే వారిలో కొందరు ధనమిచ్చి యుంచబడియుండిరి. జాతివైరమునో ధనాపేక్ష చేతనో నీచమగు విధ్యుక్తమును వారు పెండ్లిచేయుచుండ, వారలదామింపనేలే? వారివిధ్యుక్తమైన తమను నుండబట్టియే భారతీయులగు ప్రజలను వారోపాదులను విద్యాధికులగు భారతీయులకంటె ఆంగ్లము జిల్లామేజిస్ట్రేటులు చక్కగా నెఱుగుమరచి చిత్తరంజనదాసుగారు చెప్పినట్లు స్టేట్స్మన్లును ప్రతికేమనినది. నిజముగ దాసుగారులు నననే లేదని మనమెల్లర మెఱుగుదుము. కాని ఆంధ్ర ఇండియను ప్రతికేమింకంటె భిన్న మేమి చేయగలరు? పాపాధారముగు వెచ్చని నెత్తురు కట్టిన నరక కిరీట బయలు వెడలునా? గర్వనాధారముగ భారతీయుల పేరుజెప్పిన ఆంధ్ర ఇండియను ప్రతికేమి వ్యాయ విచిత్రజాది సుగుణభావ్యమగును. ఇదిగాక దాసుగారి యుపన్యాసము బంగారము వుద్దేశంపడినదిగాని ఆంధ్ర ఇండియనుల వుద్దేశంపడినదిగాదు. సోదరభావమున మొక సంగియు డింకోకనితో తన హృదయస్థితి వెడలబోసి కొనుటగాని అవ్యధగు. ఆంధ్ర ఇండియనున కిందేమియు ప్రసక్తిలేదు. ఈతని కియుపన్యాసము బోధపడినదా లేదా అను ప్రసక్తి మనకు లేదు. దాసుగారిచరణముల మనకు బోధపడి మన మనఃపూర్వకంగా కారము నందిన చాలును. అమృత బహు ప్రతికే.

శివార్థదేశపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
గోరొజము, మంచిది " ...	7-0-0
పంపమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
తుంకుకు మానె సీసా 1-కి ...	0-5-0
బాలాచ్యుతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
శివభస్మము తులము 1-కి రూ ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం " ...	2-0-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను తులం 1-కి ...	3-8-0

జీర్ణ రసాయనము:—ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము భుజనమగును. జీర్ణకోశము బాగు పడి రసస్రావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనము డిబో, బొంబాయి అండ్ యద్రాసు

క్రొత్త హిందూదేశము

పారిశ్రామికాభివృద్ధి
ఈ తరచేమున నొక విశ్వవిద్యాలయమున ఆర్థిక శాస్త్ర వేత్తయగు ప్రొఫెసర్ లెజనస్సు ఏమ్. ఏ. బి. ఎస్. సి. గారొసంగిన యుపన్యాస సంగ్రహము:—

హిందూదేశముయొక్క ఆర్థిక విస్తీర్ణమును తెల్పుట మిరిస జనసంఖ్యయు ముఖ్యముగా నెల్లవారికిని తట్టకమానవు. ఈ దేశమున సామాన్యాభిప్రాయములును, సామాన్యచర్యమును అక్కడక్కడ గానవచ్చినను మొత్తముమీద ననేక జాతుల వారును ననేక భావలవాదులు విరివిగా నంతటను గానవచ్చెదరు. అందుచే నిండియాను ఒక పెద్దఖండ మనుట మంచిది.

హిందూదేశమున నాంగ్లరాజ్యము.
కొలదిసంఖ్య గల యాంగ్లేయులు హైదరాబాద్, గోదారి సహాయమున నీఖండమునంతను సాఖ్యదాయకముగా బరిపాలన మొనరించుటకు జూడ మిగుల నాశ్చర్యజనకముగా నున్నది. దేశమందంతటను బ్రిటిష్ వారియెడల రాజభక్తి విశ్వాసమాచరలు మెండుగా నున్నవి. జర్మనులం డెల్లరతును వైరభావము ప్రస్ఫుటముగ నున్నది.

వర్తక సముదాయము.
గతించిన యేంబది వత్సరముల నుండియు వాణిజ్య పారిశ్రామిక, వ్యాపసాయక వ్యాపకానికి సంఘములు దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నవి. రాజకీయోద్వేగముల గలపుకొనిన యీ వైతరక్షణలవారు మాత్రమే విద్యాగంధము గలిగి వదులము వ్రాయును నేర్పినవారు, న్యాయవాదులు, ఇంజనీయరులు, ఉపాధ్యాయులు, పత్రికాధిపతులు వీరందరును విశ్వవిద్యాలయమున కిటు నొందినవారు. ఆంగ్లదేశమున కంటె, హిందూదేశము జీవనమునందు విశ్వవిద్యాలయము తెల్లప ప్రాముఖ్యతను గాంచుచున్నది. దేశమున వైదు విశ్వవిద్యాలయములున్నవి. అప్పటికిని దేశీయుల విద్యావిషయక సౌకర్యము లతో దృష్టికెందక, ప్రాథమిక పాఠశాలల సంఖ్య హెచ్చువలెనని ఆందోళనము జేయుచున్నారు. ఘనములై, ప్రజోపయోగకరములగు కట్టడములు దేశమందంతటను గానవచ్చును. అడవులలోను, యెడారులలోను, పర్వతములలోను, తక్కిమిగిలిన స్థలములందు 85000 హెక్టార్లకు నయోహార్లములు దేశము నాక్రమించి యున్నవి. అందు మూలకముగా వర్తకమునకును, వ్యవసాయమునకును నెక్కువ సౌకర్యములు కలుగుచున్నవి.

పంజాబు సంయుక్త రాష్ట్రములు మొదలగు విశాల రాష్ట్రములలో కఠవు నివారణార్థము వ్యవసాయాభివృద్ధి దాయకములగు కాలవ భేద్యపరచబడినవి. పంజాబు, సింధు దేశములలో అధినివేశములేర్పరుచుకొనుటకు కొన్ని వీళ్లుకలవు. వ్యవసాయము-పరిశ్రమలు.

ఎంత చేసినను ఆధునికపద్ధతుల ననుసరించియు, నవీన సాధనములతోడను, మంచి పనులనుదాయముతోడను, వ్యవసాయ విదేశమున నభివృద్ధి గాంచుటలేదు. హిందూదేశమున కొద్దికొద్దిగా భూములను సాగుచేయువా రెక్కువగా నున్నారు. ఇప్పుడు విరోపాఖండమునందలి పద్ధతులనుసరించి, సహకారోద్యమములు దేశమున బయలుదేరుచున్నవి. అందుచే వ్యవసాయదారులకు లాభము కలుగగలదు. గతించిన పదునైదు వత్సరములలో దేశమున 12,500 సంఘములు బయలుదేరి దేశోన్నత్యమును చాటుచున్నవి.

నూతనవస్తునిర్మాణపరిశ్రమలందు గూడ దేశము వృద్ధి గాంచుచున్నది. బొంబాయి, అహమదాబాదు, కలకత్తా, కాన్పూరు, మదరాసు మొదలైన ప్రదేశములందు నూలుబట్టల యంత్రశాలలు బాగుగాబనిచేయుచున్నవి. దేశమున నెల్లడలను అందు ముఖ్యముగా కలకత్తా నగరమునందును పెద్ద ఇంజనీరింగు పనులు విస్తారముగా జరుగుచున్నవి. మందుగుండుసామానుల నిర్మాణచేయుటకు వీనియందే ఏర్పాటులుచేయబడినవి. దేశపు పరిశ్రమలకు గూర్చి మాటలతో జెప్పవలసికాదు. కర్మాగారములు, గనులు దేశమున విరివిగావున్నవి. ఇంకను అనేకపనులు ప్రత్యేక శక్తులచే నిర్వహించబడుచున్నవి. తాతాగారి ఇనుము, ఉత్కలపనులు చాల నాశ్చర్యమోదజనకములుగా నున్నవి. క్రొత్త హిందూదేశము ముందునకు వచ్చుచున్నది.

నార్బేలో నికెలు యంత్రశాలను తగుల బెట్టుట.
క్రిస్టియానియా, మే7:—క్రిస్టియానియాలో జరుగుచున్న నికెలు పక్కు సముదాయమంతయు జర్మనులకు సరఫరా చేయబడు చున్నదని ప్రజలు చాల కలహించుటచే నికెలుపరిశాలల నన్నిటిని నాశనము జేసిరి.

వర్ణాశ్రమధర్మములు.

(౧)

సమాధినిష్ఠుడైన అవధూతయైన వర్ణాశ్రమధర్మములను పాటించిన నేగాని ఉత్తముడు కానేరడని భగవద్గీతలు బోధింపుచున్నవి. ఈవర్ణాశ్రమధర్మములను పాటించవలసిన దని యింత నొక్కి వక్కాణించుటకు గతంబేమి? ఇది పాటించబడనిచో కలిగెడు నష్టమేమి? అనుసరించినచో వచ్చేదిలాభమేమి యని మన సనానాగరికులలో ననేకులకు సంశయము వొడచుచున్నది.

ఈ ప్రపంచమును పరిశోధించి చూచితేమేని ఇయ్యది ముఖ్యముగా మూడు గుణములపై నాధారపడియున్నట్లు కనుపించును. అవి సత్త్వ, రజ, స్థమగుణములు. మనవేదము లను, శ్రుతిస్మృతి పురాణేతి హాసములను "అజామేకాం లోహితశుక్లకృష్ణం బహ్వీం, ప్రణాం జనయంతీం సరూపాః" అను వాక్యమునే చెప్పవలసివచ్చును. ఈజగత్తుకు సత్త్వ రజ స్థమగుణాత్మకమయిన ప్రకృతియే కారణమని మనము నమ్మవలసియున్నది. సమస్తజీవరాసులపయి భూతదయగలిగి వానిలో వేనికి ఆపద వచ్చినను తనకు యాపద వచ్చినట్లుగనే యెంచి సహాయపడుట, కష్టకాలమునందు తన ధనమును ఇతరులలో వెచ్చించి సర్వజనప్రేమానురాగియై యుండుట, దైవభక్తి, ప్రభుభక్తి కలిగియుండుట మున్నగు మంచిగుణములు గలిగియుండుట సత్త్వగుణ మనబడును. ద్రవ్యమదాంధము, అహంకారము, అగ్రకామములయందలి యాశ, యధికారాభిలాష యిత్యాది లక్షణములు రజోగుణ మనబడును. అసూయ, ధనార్థనాభిలాష, సాధుబాధ, దీర్ఘాలోచన, అమిత భుగనాశ యిత్యాది దుష్టలక్షణములు తమోగుణ మనబడును. ఈత్రగుణసమ్యేళనమునే యీ ప్రపంచములో గనుచున్నాముగాని, దీనిని మించిన దానిని చూచుచుండలేము. ఎయ్యది మన దృష్టి కగోచరమై మానవాతీతమై త్రిగుణరహితమై యొప్పుచున్నదో దానిని భగవంతు డని మన మనుకొనవచ్చును.

సాధారణముగా ఈప్రపంచమున బడు జీవులు, ఈ ప్రపంచక విషయాకర్షణము లేనిదే యిచ్చటకు రా గతము కనుపించదు. అట్లు వచ్చిన జీవి యీ ప్రపంచములోని సుఖదుఃఖముల నన్నిటిని సంతృప్తికరముగ ననుభవించినదే తృప్తి నొందదు. ఆత్మప్రీతి యొప్పుడు కలుగునో, అప్పుడు సుఖదుఃఖములవిూద మనము కోయ నారంభించును. ఆకోత యొప్పుడు పుట్టనారంభించునో, అప్పుడే ఒక్కొక్క గుణమును విడిచివెట్టిన వాడగును. ఎప్పుడు గుణముల విడిచి, గుణరహితు డగునో, భగవద్దర్శనము కలుగును. ఎప్పుడు భగవద్దర్శనము కలుగునో అప్పుడు జీవి తరించును. ఇది ముక్తివిధానము.

జీవి యీ ప్రపంచమున బడగానే ప్రాపంచిక సుఖములయందు మిక్కిలముగ కోరిక గలవాడై వాని నన్నిటిని అనుభవించునలె నని యాతురపడును. ఈ యాతురములో ఆ కోరికలను పొందు నుపాయము గానక వారికి వీరికి సేవచేసి వానిని సంపాదించుకొను మార్గముల నగమును. ఈ ప్రారంభ దశయందుండు జీవులన్నియు ఒక్కతెగ. ఇదియే కూద్రజాతి. సేవకావృత్తియే వీరివృత్తి. మన వేదములను ఈ విషయములనే తెలుపుచున్నవి. ఇది ధర్మమైనపద్ధతి అధర్మముగా కోరికలను దీర్చుకొనుటకు నుపాయములు దొంగిలించుట, దారులు దోచుట, నరహత్యలు గావించుట మున్నగునవి. ఇవి ప్రజాసంకులమునకును, సాధుబాధకును కారణములు గావున ఈ పద్ధతి వివర్జింపబడినది.

ఇటులు కోరికలను పొందు నుపాయముల నరసిన జీవులు వాని నాచరణములోనికి దెచ్చి వర్తకముచేసియో, వ్యవసాయముచేసియో, ధనార్జనమును గావించురు. ధనమువచ్చిన కొలది కామము, క్రోధము, మోహము, లోభము, మదము, మాత్సర్యము అంకురింప నారంభించును. పరశ్రీ పరధనములయందలి యాశ కామము. తాను కోరినది లభించనపుడు కలుగు కోపమే క్రోధము. కలిగినదానితో తృప్తి నొందక యింకను కావలయు ననియెడి కాంక్షయే మోహము. కలిగినదాని నితరుల కియ్యరాదనియెడి చిత్తవృత్తి లోభము. తనకు గలిగిన దానిని జూచి గర్వింపి విజృంభింప మదము. తనవలె నితరులుండినచో యోర్యలేక వారి నణగదొక్కుటకై ప్రయత్నించుట మాత్సర్యము. ఇట్టి దశకు పాత్రమైయున్న జీవులన్నియు నింకొకతెగ. ఇదియే వైశ్యజాతి. కృషి వ్యాపారము గోరక్షణము గావించుటయే వీరి ధర్మములు. మన వేదములను వీరినే తెలుపుచున్నవి.

కాని యీ దశలోని జీవులకు మరింత అహంకారము ప్రబలితన యధికారమును వ్యాపింపజేంచి తన్నెదిరించు వారందర నణచి తనచేతికింద నుంచుకొనును. ఇది రజోగుణలక్షణము. పిదప తన యధికారములోనుండు వారిని సకలవిధముల కాపాడుట శ్రేయస్కరమని వారి యాపదలనే తన యాపదలుగా భావించి తన సర్వస్వమును వారికై వినియోగించుచు ప్రేమాబద్ధుడై సంచరించును. ఇది సత్త్వగుణలక్షణము. ఇట్టి యవస్థయందుండు జీవులే శ్రీత్రయజాతి. వీరి ధర్మము వై నుదహరించినదియే. మన వేదములను వానినే తెలుపుచున్నవి.

ఇటులు సత్త్వగుణ మభివృద్ధి నొంది రాజసగుణము తగ్గును. తదుపరి ప్రపంచమున కుపయుక్తకరములును, భూతదయాధికములును, సమస్తజన సౌఖ్యోపకరములునునగు కార్యములను మాత్రముచేయుచు, దైవభక్తి ప్రధానుడై, నిష్కామి యగుటకై ప్రయత్నించి, అట్టి కర్మానుష్ఠానములనే యాచరింపుచు, మెరులచే చేయింపుచు, ధర్మముల ననుసరింపుచు, అధర్మముల త్రోసిపుచ్చుచు, భగవంతునియందే కర్మమగుటకు గల తత్త్వవిచారణమును గావించుచుండును. ఈతెగ వారు బ్రాహ్మణులు. ఇదియే వీరి ధర్మములు. వేదములను వీరినే చెప్పుచున్నవి.

తదుపరి యీజీవి యొప్పుడు యీ సత్త్వగుణమునుగూడ వీడి, తదేకనిష్ఠుడై గుణాతీతుడగు నాధిగమించునదికి బోవుట కర్మత సంపాదించుకొనునో, అప్పుడు వీనికి ముక్తి దొరకుచున్నది. ఇది ప్రకృతినిష్ఠమగు నిధానము.

దీనినిబట్టి విచారించితేమేని బ్రాహ్మణుడు సత్త్వగుణము గలవాడగుటచే ముక్తికి మిక్కిలి సమీపమునందును, శ్రీత్రయమును సత్త్వరజోగుణముల గలవా డగుటచే ముక్తికి కొంతదూరమునను, వైశ్యుడు రజ స్థమగుణములు కలవాడగుటచే మరికొంత దూరమునను, కూద్రుడు కేవలము తమోగుణము గలవాడగుటచే ముక్తికి చాల దూరమున నున్నారని తెలుచున్నది. కావున జాతివిభేదములు ముక్తికి నిచ్చిన మెట్లవంటివి. ప్రపంచమున బడిన జీవులన్నియు యీ మెట్ల నన్నిటిని ఒక్కటొకటిగా నెక్కవలసియున్నది. అనగా ప్రతిజీవియు నీ ప్రపంచములోని సుఖదుఃఖముల నన్నిటిని యనుభవించి తీరవలెను. అన్నిటి ననుభవించిన నేగాని ముక్తిని గనజాలము.

అయితే యీ స్వల్పాయుష్కాలములో ఇది సాధ్యమగునా యని మనము సందేహింపవచ్చును. ఇటుల నీ స్వల్పాయుష్కాలములో జరుగుట దుస్సరమే. అందుచేత నే మనము మనకర్మములను బట్టి జన్మముల నెత్తుచు, చచ్చుచు, తిరిగి పుట్టుచు, శ్లేష్మయునందలి యాగవలె తన్నుకొని తన్నుకొని ఎప్పుడోయొకప్పుడు త్రిగుణరహితులమై భగవంతుని కనుగొని, ముక్తిని బొందితిరుదుము. ఒక్కడైనను ముక్తిని గనకుండ యీ ప్రపంచవాసులలో నుండడు. ఒకజీవి ముందు ముక్తిని గనిన యింకొక జీవి మరికొంత కాలమునకు ముక్తి నొందును.

ఇటుల నిచ్చినమెట్లవలె ముక్తికి శూత్రమార్గములుగా నొప్పియున్న వర్ణములను, వాని యాశ్రమధర్మములను రూపుమాపితమేని యెంతవిరుద్ధము సంభవించునో యోచింపుడు. ఈప్రపంచములో ఒక్కవిధమగు నూహలును, ఒక్కవిధమగు నాచారములును గలవాయుండదు. వీరి నందరిని నేకము జేసితిమేని ప్రకృతివిరుద్ధముగ ఒకరియూహ లొకరికి సరిపడక, ఒకరివైజము లొకరికి గిట్టక కొట్టుకొని చచ్చెదరు. మహాపశ్చయమువలె ఆ రాజకము దేశమంతటను ప్రబలి దేశనాశమును కలిగించును. భిన్నాభిప్రాయము లేకీభవించురనుట మిక్కిలి విరుద్ధము. వారికి వీరికి నన్యోన్య ప్రేమానురాగములు కలుగుననుకొనుట యింకను విరుద్ధము. సత్త్వగుణ లోకహోటకును ముత్తెపులిప్ప లోకహోటకును జేరుట ప్రకృతి లక్షణముగా! వానిని వీనిని నేకీభవింప జేయుదుమని రెంటిని కలుప ప్రయత్నించిన నెంత ప్రయోజనకరమో, జాతిభేదములు లేకుండ చేయజూచుటయు నంత ప్రయోజనము.

కావున దీనినండి మనము మన వర్ణాశ్రమధర్మములను పాటించి తీరవలసినదనియే తెలుచున్నది. ధర్మ మననేమి? వ్యతరగతి యూహాపోహలు గలవారు ఏయేప్రకారము నడచుకొన్నచో నీప్రపంచసౌఖ్యముల ననుభవించుచు నొక్కొక సౌఖ్యమును దుఃఖమును, లోసి, విడిచి, ముక్తిసమీపమునకు నడచుటకు మార్గమగుచున్నదో అయ్యదియే ధర్మము. ఈప్రపంచములోని ప్రజలందరను నాలుగుతరగతుల యూహాపోహలుగలవారుగా కనబడుటచే, నీ నాలుగు తెగలవారును నాలుగువర్ణములుగా చెప్పబడుచున్నారు. వీరిలో ఒక్కొకనిధ

మగుధర్మము (అనగా ప్రపంచములోని సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచోసి ముక్తికి సమీపముగా తీసికొని పోగలపద్ధతి) ప్రకృతి సిద్ధముగా నేర్పడి యున్నది. ముక్తిసామీప్యమునకు తీసికొని పోజాలక యీ ప్రపంచ విషయములలోనే బడవేసి అంతకంతకు వెనుకడుగు వేయించుపద్ధతులే అధర్మములు. ఇట్టివిపరీతములను గావించుటలో సహాయపడువారే అధార్మికులు. ఇట్టివారిని శిక్షించిధర్మ ప్రతిష్ఠాపనములు గావించుటకయ్యే భగవంతు డవతారముల నెత్తుచుండునని మన పురాణేతిహాసములు తెలుపుచున్నవి. ఇంగ్లీషువిద్యనభ్యసించు యిక్కాలపు మహానీయులు భగవంతుడు మత్స్యకూర్మ, వరాహావతారముల నెత్తెనని పరిహాసంప నారంభించిరిగాని అయ్యది కేవలమువెట్టి తనచుని మనము భావించవలయును. ఆదియందు భూమియంతయు జలమయి యుండెననియు పిదప క్రమక్రమమున యీ భూమి జలమునుండి మెట్టచేసి తేలినదనియు, నవినగాత్మజులు కనుగొనియున్నారు. అట్టిస్థితిలో సృష్టియంతయు మత్స్యకూర్మములతో నిండియున్నపుడు భగవంతుడు ధర్మప్రతిష్ఠాపనార్థము మత్స్యకూర్మావతారముల నెత్తెననిచో అందు విపరీతమేమిగలదు? భూమి నీటిపై మెట్టగట్టినపిదప సృష్టియంతయు వరాహరూపమున నుండగా భగవంతుడు ధర్మప్రతిష్ఠాపనార్థమై మహావతారము నెత్తెననుటలో విపరీతమేమిగలదు? మనుష్యుడుకోరినంతయిచ్చువించెనని చెప్పెడు డార్విన్ సిద్ధాంతము సర్వజనసమ్మోదము కాలేనా? కావున మనకాశ్రమములందు యీ ప్రపంచతత్త్వము లన్నియు ఆదియందే వివరింపబడి యున్నవి. కాని వానిని మనము గ్రహించజాలక వెక్కిరింప ప్రారంభించుచున్నాము. ఇది మన తెలివితప్పువగాని వేరొందుకాదు. కావున మనకాశ్రమముల నభివృద్ధి జేసికొని అందలి మర్మములను గ్రహింపవలెను. గంగానదిజలంబు కలరాజాద్యమును పుట్టించుపురుగులను చంపగలము. మన మనుజునమును మనదొడ్లలోనేసి పెంచుతులసి, మన్యపుష్పకీటకముల చంపగలము (Malaria) మనము జలము నింపియుంచుకొను రాగి సాత్రములు, జలమందలి యన్నిరకముల క్రిమికీటకంబులను నశిపేయును. ఇట్టి విషయముల నేకములను మనకాశ్రమము లిదివరకే కనుగొనియున్నారు. వాని నన్నిటిని మనగ్రంథము లిదివరకే విందుపరచియున్నవి.

అద్భుతనివారిణి. 126

ప్రాఫెసర్ శేషుగారి ఎలక్ట్రోటానిక్ పెరిల్స్

ఇది బలహీనులకును నీరసులకును మందునిద్ర లేకుండుట, జ్వరము, తిమ్మి, వగను, మెదడు దిమ్మగా నుండును, నియం దంతమాత్ర మిచ్చ లేకుండుట, నిస్సక్తున బలహీనము, ఆయాసము, శుక్లవర్ణము పోగొట్టును. విద్యాధ్యయనము, ఉపాధ్యాయులకు గుమాస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలవంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-3 రూ.	1-4-0
40 " "	2-0-0

నవీనము! నవీనము!!

పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు

ఆట్రో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి ఆహ్లాదకరముగాను కలదు. ఆలోకచోర సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని, నొక్కాయై వైదగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందన గనము మధ్యలోనుంటే యంత నుభవమున వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనాభవింతురు. ఇతర వాసనలు యేవేని యుండినా యీ ఆట్రో దిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

తెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-3 రూ.	0-8-0	} వి. పి. చార్జి రూ. 0-4-0.
1 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-3 " "	0-12-0	
1 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-3 " "	2-0-0	

ప్రత్యేకము. ఆంగ్లో యుండియర్ డ్రగ్స్ అందు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, జమ్మనపేట వీధి, బొంబాయి.

రుద్రాను యెజంట్ల:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి, చై నాబజారు రోడ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము.

అన్ని నోపులకు సిద్ధపథము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనోపుల మాన్యును.

పార్శ్వపు నోపుల భార

దోలును. వాయువు

పోయి నోగొప్పును.

సువాసనగలిగి యుండును.

క్రమియింప నుండదనిది.

వనమూలికలచే హింసా దేశమును

వనమూలికలచేయబడు చుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము 109, ప్రేరినోడు, బొంబాయి.
1, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర ప్రహేండ్ పురాణము

వ్యాసముని విరచితములగు పదు నెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కులభేదము లేక కలిగి? అచార్యవరహరము తెల్లెట్లుమాడె? ఈ మొదలగు విషయము తెల్పుచో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమునై వుంచుచుభిప్రాయము నిచ్చి యున్నారు. కైఫి మిసల సులభము. 900 పుటలు. ఆత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర మున్నది వెల 3-0-0 కర్పలు చేటు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, వ్యంగ్యమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకలపు. నుంచికాగితములనై అచ్చు, కాళికొలైండు భర 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేటు.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,

తెలుగు పండితుడు.

మునిసిపల్ ప్రెస్సులు, కడప

త్వరపడు! 774 కొద్దిప్రతులుమాత్రమే!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని వెల రు 0-10-0 లు. దీనియందు శృతిప్రస్తారమున్న కల్పనాస్వరమునకు ఉపయోగముగవట్లు ఖండప్రస్తారమున్న సంపూర్ణముగా భక్తి, హతయోగభేదముల కభేదమున్న తెలియబడును.

2. శృతిహస్తపాఠము- వెల రు 0-6-0 లు. దీనియందు కాళీ శతనామస్తుత్యాదికమున్న, స్వరాలంకార, గీత, వర్ణ కృతులకు శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ- హంసధ్వనిరాగము రూపకంతాళము.

తక్కిట యున్నది ఈ పద్రవ నృసింహశాస్త్రి సంగీతి లక్షణవిద్వాన్ మనసుక రు గ అమలాపురము.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయ్యోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడికలు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
వి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[723] మదనపురా, బెనారస్ సిటీ.

కాళీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్లు వస్తువులు వీరు బహుచపుకగ సప్తయిచేతురు. భిక్సారి అర్థరుయిచ్చుచూచినచో తమకే తెలియగలను.

మోటారు బస్సుకార్లు.

కాంటినెంటల్ అండు రిపబ్లిక్ బస్సుకార్లు సకాలమున అతిశీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకును హిందూదేశ పరిస్థితులకు తగునట్లును రేడియోటరు వగైరాలతో సహా 20 లేక 25 మంది కూర్చుండుటకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:- వెగ్గోజు, రాయపేట, (758) మద్రాసు.

1. ధాన్యదోలలకు వరము: బొంబాయి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్ రక్షణవలన జనించుకాడ్యములకు కిటికీమంటి గుండు. కురుపులను, మచ్చలను గండిమాలను తొలగించి, ప్రాంతాల్లోని అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను గోగొట్టును.

చికిత్స-లి శక్తివంతమైన రిక్షకు భ్రకారిణి (28)

ప్రాప్తియందుగా బయ్యుచు నిష్కంఠమును, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన వోపములను జూగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసవోపములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును నోపులను గోగొట్టి రక్షణను గల్గింపజేయును. ప్రాంతాల్లోని గలుగు చేయును. 16 శోజాలవర కుండుటకు 4 పోస్టుల బుడ్డీలతో అమ్మబడును.

ప్రాప్తియరు:- పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

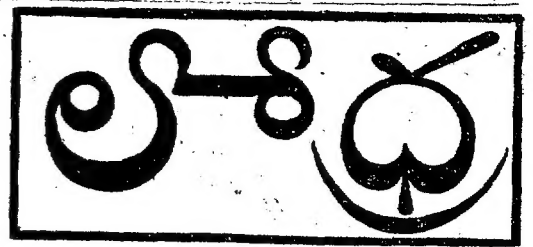
ఇది ప్రేముడ కట్టించుచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.

వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

గర్భాశయ గోగనివారిణి:- శ్రీలక్ష్మ గలుగు ఋతుసూల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైల జూడ్తి గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూలికావాతము, కీళ్లనోప్పులు, ఆరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

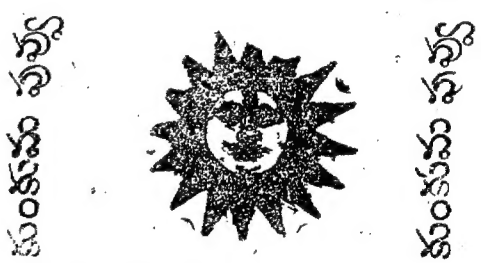
రక్తశుద్ధి గ్రావకము:- ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అల్సరు, కీళ్లనోప్పులు, సోమరితనము, మేహవ్రణములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరముపలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
166 9, బందరువీధి, మద్రాసు.
ప్రాంతాల్:- సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాకాడెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెని.
(53) 21. హమ్మంపేధి, బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోపధములు.

రు.ప.		రు.ప.		రు.ప.	
చంతమాన్యము పండ్లతోముటకు ...	0-2	తామర తైలము; తామర, తీటకు ...	0-4	మోహిని తైలము వెండ్రుకలు వెరుగుటకు ...	0-12
శీర్షసాయము మాత్రలు అశీర్షమునకు ...	1-4	కుంభుకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0-4	రోమహరి వెండ్రుకలు ఊగుటకు ...	0-8
దంతభాగలహరి పండ్లపోలుకు ...	0-8	సురత్తిద్రావకము సీసా 2-కి ...	1-0	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1-0
వజ్రగుళికలు భాతుపుష్టికి ...	1-0	కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు ...	1-4	కస్తూరిమాత్రలు వెద్దవి, చుంచవి 50-కి ...	0-10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0-12	కఫహరిమాన్యము. దగ్గు, ఉబ్బసములకుడబ్బి 1-కి ...	0-8	నుఖభోగి మాత్రలు ...	1-0
మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0-12	వాయువుపోట్లకు మందు ...	1-0	నుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1-0
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0-8	సుందరీతైలము, ముఖకాంతికి ...	0-8	విరేచనములకు మాత్రలు డబ్బి 1-కి ...	0-8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0-4	పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు ...	0-6	గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1-కి ...	0-8
కలహమాత్రలు వాంతిభేదలకు ...	0-6	కర్ణశూలహరి చెవిపోటుకు ...	0-6	శిరోవేదన మాత్రలు తలనోపులకు ...	0-12
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీదలకు డబ్బి 1-కి ...	0-8	జులూబి మాత్రలు మలబద్ధమునకు ...	0-8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-8
వాముకిరూర్మము సీసా 1-కి ...	0-6	జంతువాతహరి ఎముడికలకు ...	0-8	శృంగు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1-0
చీలకు మందు సీసా 1-కి ...	0-4	కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు ...	1-0	తాంబూలమాత్రలు, సువాసనగానుండును 50-కి ...	0-8

పోస్టు ఖర్చులు చేటు.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.